

Suplimentul DE CULTURĂ

SE DISTRIBUIE
GRATUIT

Ediție specială • TÎRGUL INTERNAȚIONAL DE CARTE BUCUREȘTI • 1-5 iunie 2005 • PUBLICAȚIE REALIZATĂ DE EDITURA POLIROM ȘI „ZIARUL DE IAȘI”

S-a deschis primul magazin cultural din România

**Alex. Leo Șerban,
Ion Bogdan Lefter,
Luminița Marcu,
Robert Șerban,
Adriana Babeți,
Emil Brumaru,
Radu Afrim și
Răzvan Penescu
despre
„Suplimentul
de cultură”**

PAGINA 11

Cine sîntem

„Suplimentul de cultură” este un proiect al Editurii Polirom, realizat în parteneriat cu „Ziarul de Iași”. Publicația este distribuită la nivel național prin rețeaua Rodipet. În București poate fi găsită în librăriile Cărturești, Humanitas, în pasajul de metrou din Piața Universității, precum și la chioșcurile Rodipet. Pentru abonamente vă puteți adresa oricărui oficiu poștal din țară.

ÎN CULISE

Un ghid al „Suplimentului de cultură”, în loc de manual de utilizare, pag. 2

„Nu prea mă mai aștept să primesc premii”

Interviu cu scriitorul Mircea Cărtărescu, laureatul Premiului Național pentru Proză al „Ziarului de Iași” pe anul 2004

„Nu știu alții cum sînt, dar eu... eu sînt jurnalul meu. Scriu de la 17 ani jurnal, așa încît îl simt la fel de intim legat de mine ca o a doua piele. Nu mă imaginez în afara caietelor ăstora, pe care le car după mine peste tot și în paginile cărora exist mai adevărat decît oriunde. E cartea mea cea mai adevărată și nu mă miră că a fost cel mai prost primită de critică. Mi-a fost vestejită, pe un ton pamfletar, chiar și într-un dicționar academic, unde tonul ar trebui să fie echilibrat. Dar este cartea pe care, spre deosebire de celelalte, mi-o voi apăra din toate puterile. Cărțile mele de ficțiune pot și trebuie să fie și contestate, nu mă supăr, dar pînă la jurnal! Cine-mi «înjură» jurnalul nu are dreptate – și o spun cu toată tăria.”

PAGINA 15

Domnu' Preda, Cartea Românească se simte bine!

E mai veche decît 90% dintre editurile românești. A editat, în cei peste 30 de ani de existență, un impresionant număr de volume. I-a fost director Marin Preda. Din cauza inadapării la condițiile unei piețe libere, și-a pierdut poziția și o mare parte din prestigiu. Dar nu a dispărut.

PAGINA 13

<http://www.polirom.ro/supliment.html>
Panic@ pe www

PAGINA 12

Reacții în presă

Ioan T. Morar în „Academia Cațavencu“:

„Semnale o apariție aproape neașteptată pe piața presei culturale. E vorba de «Suplimentul de cultură» de la Iași, «săptămânal realizat de Editura Polirom și Ziarul de Iași», care, de acum înainte, ca să citez tot de pe frontispiciul publicației, apare simbăta și costă 15.000 de lei. Spun că apariția era aproape neașteptată pentru că, în momentul de față, «piața» culturală părea stabilizată, jocurile făcute și cititorii edificați. Faptul că o editură importantă cum e Poliromul și un ziar local simt nevoia să spună ceva în plus este îmbucurător, mai ales că, din *Argumentul* primului număr, editorii vor să demonstreze că nu există cultură de centru și cultură de provincie. Cel care a adunat lume bună în jurul său și în jurul publicației este Silviu Lupescu, directorul Editurii Polirom, care, ca să zic așa, nu se mulțumește să scoată, în medie, două-trei cărți pe zi, mai are nevoie și de o revistă culturală pe săptămână.“

DILEMA VECHĂ

Simona Sora în „Dilema Veche“:

„După un șvung pregătit în laboratoarele Editurii Polirom, au apărut, la Tîrgul de Carte Gaudeamus, primele două numere ale «Suplimentului de cultură», editat de Polirom și Ziarul de Iași, dar adunînd semnături din toate părțile. Aerul tineresc, jucat și direct, amintește de «Opinia studentescă» de pe vremuri, iar textele scurte, cu schepsis, nu exclud rețeta clasică a oricărei reviste culturale care se respectă (cronică politică, actualitate, interviuri, pagina mondenă, cronică literară, teatrală, de film, muzicală, de arhitectură) plus cîteva rubrici care tocmai se pun pe șine. (...) Ce mi-a plăcut cel mai mult în primul număr al acestei reviste e ideea microreportajului făcut de Ana-Maria Onisei cu ocazia întîlnirii, la Penitenciarul de Maximă Siguranță din Iași, între poeții Emil Brumaru și Nichita Danilov și membrii cenaclului literar «Clepsidra», întîmplare demențială din care trebuie scos tot untul. Asta, desigur, în afara rubricilor semnate de Florin Lăzărescu, Lucian Dan Teodorovici, Radu Pavel Gheo, Adriana Babeți («Ars Coquinaria!»), cronică gastronomică, un regal), Iulia Blaga și, cum altfel, Emil Brumaru, pe care l-aș cita, dacă așa mai avea spațiu... și curaj.“

ORIZONT

Revista „Orizont“

„În mijlocul lui noiembrie 2004, printre intemperii, încetoșări, ba chiar furtuni meteo-electorale, a răsărit pe firmamentul pieței de presă din România, taman la Iași, precum un astru, o nouă revistă de cultură. (...) Excelentă inițiativă, excelent acest prim număr, care-și onorează proiectul viguros descris în argument: o revistă care să ne scoată din inerție, lîncezeală, așteptare. Un săptămînial cu profil distinct în viața culturală românească, provocator, incisiv, în ale cărui 16 pagini semnează autori din București, Iași, Timișoara, Cluj, nume greu de imaginat sînd alături într-o revistă. Dacă ar fi să-i facem o schiță de portret acestui prim număr, am spune că are o incredibilă dezinvoltură a diversității (autorii au nu doar vârste și notorietăți diferite, dar mai ales opinii, gusturi, stiluri), că e structurat dinamic, că e scris alert, concis, nervos și, în consecință, că se citește cu interes și plăcere de la un cap la altul.“

Un ghid al „Suplimentului de cultură“, în loc de manual de utilizare

Puțină lume face distincția între o revistă literară și una culturală. Majoritatea publicațiilor s-au oprit la prima soluție, revistele de cultură (să le numim „generaliste“) puțind fi numărate pe degete. La fel, puține sînt și acelea care, în demersul lor cultural, au adoptat „metode“ jurnaliste.

George Onofrei, redactor-șef

Vă este probabil familiar modelul revistelor tehnoredactate pe două coloane, fără fotografii, intertitluri, șapouri... Ar putea părea

mofturi, căci, se va spune, textul este primordial, doar e gazetă culturală „cu pretenții“. Această formulă – „cu pretenții“ – este folosită pe post de scuză pentru lipsurile de orice fel. Nimic nu se va schimba pînă în momentul în

care nu se va înțelege că o revistă înseamnă nu doar o colecție de texte, organizată pe pagini după criterii mai mult sau mai puțin evidente.

România „beneficiază“ de o piață a presei culturale care este departe de a fi sedimen-

tată. Toată lumea declară „depășiri la hectar“ în privința tirajelor. Altfel, este un truism să spui că, în general, cultura se vinde greu. Mai nou, „de dragul diversității“, Mona Muscă a declanșat o campanie pentru lectură. Argumentul că „te face mai deștept“ nu mai ține: formula la zi ar fi „deștept și cu bani“.

Cînd am pornit proiectul „Suplimentului“, alături de Lucian Dan Teodorovici și Florin Lăzărescu, am spus cu toții că vom face altceva. Destul de banal, evident. Orice publicație nouă își propune să răstoarne lumea, de la prima apariție încă – dacă s-ar putea. Mai presus însă de „programul“ revistei (pe care îl republicăm în această ediție specială), stau mărturie numerele realizate în cele șase luni de apariție. După ce veți parcurge selecția de subiecte apărute în „Suplimentul de cultură“, veți putea cu ușurință observa liniile generale ale politicii noastre editoriale. Fragmentele din dosarul de presă vă vor oferi o imagine despre felul în care a fost receptată apariția primului săptămînial cultural editat în afara capitalei. Pe scurt, aveți în față un ghid al „Suplimentului de cultură“.

Cu nerv, dar fără nervi

Florin Lăzărescu, membru în colegiul editorial

Îmi pare că la noi cultura se face cu prea mult scrîșnet de dinți. Nici nu trebuie să ai auzul prea fin pentru a-l percepe – în

„produsul finit“ al artistului, în conversație, printre rîndurile revistelor de profil. Iar unii se miră că publicul român duce mîinile la urechi cînd aude de cultură. Mă bucur că la „Supliment“ s-a format deja o echipă

de redactori și colaboratori care scriu detașat, cu nerv – dar fără nervi –, dîndu-ți senzația confortabilă că se simt în largul lor în ceea ce fac.

Nu au de justificat funcții, nu încearcă să se afle în treabă pentru a fi premiați, nu aparțin trupelor de gherilă care se bat pentru un establishment în ruină. Scriu cu plăcere, comentează cu patima iubitorului de cafea selectă, fără să aibă pretenția de a fi și proprietarii absoluți ai plantațiilor și ai mărcilor de cafea.

16 pagini de cultură pentru mai bine de 10.000 de ieșeni

Emilia Chiscop, membru în colegiul editorial

Era nevoie la Iași de o revistă culturală dinamică, reprezentativă pentru generația activă, dornică să fie conectată la ceea ce se întâmplă în domeniul cultural, în țară și în afară. Însă costurile ridicate ale unei astfel de „întreprinderi” au făcut ca ea să fie amânată multă vreme. Parteneriatul dintre Editura Polirom și „Ziarul de Iași” a fost soluția optimă din toate punctele de vedere. O dovedesc cele peste 25 de numere ale „Suplimentului de cultură” și felul cum această revistă, difuzată în Iași ca săptămânal gratuit al „Ziarului de Iași” și în țară ca publicație de sine stătătoare, este receptată de cititorii ei. „Ziarul de Iași” le oferă acum săptămânal celor aproximativ 10.000 de ieșeni care îl cumpără în fiecare zi 16 pagini de cultură, domeniu pe care cotidianul „il acoperea” insuficient pînă la apariția „Suplimentului”. Oferă o publicație scrisă pentru cititorii săi – care în mare parte sînt cetățeni activi – pe limba lor, adică într-un stil direct, fără ifose de mironosita culturală. „Suplimentul de cultură” e o revistă conectată la eveniment, care urmărește să își păstreze, deși apare săptămînal, prospețimea cotidianului. Își propune să ia pulsul în domeniul cultural și să pună laolaltă lideri de opinie, personalități culturale, profesioniști remarcabili, în spiritul „Ziarului de Iași” – lider al presei ieșene – și al Editurii Polirom – lider al pieței de carte.

Lansarea „Suplimentului de cultură” la Iași – 12 noiembrie 2004, sala de conferințe a Hotelului Unirea. De la stînga la dreapta: Toni Hrițac, Adriana Babeți, Horia-Roman Patapievici, Silviu Lupescu și Mircea Mihăieș.

Partea bună a deadline-ului și alte plăceri

Lucian Dan Teodorovici, membru în colegiul editorial

Dacă mi s-ar cere să mă opresc la un unic aspect legat de colaborarea mea la „Supliment”, m-aș referi superficial la plăcerea, de-a dreptul masochistă vor spune unii, pe care mi-o fac uneori în momentul în care reușesc să termin un text sub presiunea deadline-ului. Mă explic cu ajutorul unui banc vechi și, pînă la urmă, fără pretenții de a fi și foarte bun: un iubitor de pisici, plecînd în vacanță la mare, și-a lăsat birmanea la un vecin, cu un morman de bani și cu rugămintea ca acesta să-i facă în

fiecare zi animalului cîte o bucurie. La întoarcere, omul află că pisica a murit. „Măcar i-ai făcut în fiecare zi cîte o bucurie?” „Păi, da, zice vecinul, zilnic o apucam de coadă și o învîrteam jumătate de oră deasupra capului. Să vezi ce fericită era cînd scăpa!” Fără a suferi în aceeași măsură ca biata pisică, m-am observat, după ce transpirasem cîteva ore convins că nu voi avea cum să-mi predau la timp textul, nebun de fericire că pușesem punctul la finalul unui articol mulțumitor.

Nimeni nu-mi cere să mă limitez însă la o singură apreciere, așa că pot spune, spe-

rînd să atenuez astfel senzația de superficialitate lăsată mai sus, că îmi face plăcere să lucrez pentru „Supliment” întrucît: a) principiul că o echipă tînără e și dinamică se justifică aici; b) e grozav să afli cu cîteva zile înaintea celorlalți aventurile culinaro-livrești ale Adrianei Babeți, să citești întâmplările cu Absurda ale lui Emil Brumaru, să privești portretele tombale ale Simonei Sora, să primești pasele fotbalistice (chiar și antidinamoviste, deși atentează la euforiile mele microbistice) ale lui Sorin Stoica – și în nici un caz nu m-aș opri din enumerare aici, dacă spațiul mi-ar oferi mai multă liber-

tate; c) un aspect pur subiectiv: unele prețuite reacții îmi dovedesc că textele mele acoperă distanțe pe care altfel nu am reușit să le parcurg pînă acum și ajung la oameni care altfel nu m-ar fi citit probabil nicicînd; d.-z.) poate principala calitate a „Suplimentului” e că, prin ceea ce este, mă scuteste de senzația că am scris mai sus un text pur encomiastic dintr-o anume obligație; altfel spus, mi-ar fi fost ușor să umplu spațiul cu alte motive, pînă la „z” și dincolo de alfabet, fără să simt că exagerez. Dar, la presiunea numărului de semne, îmi rămîne să sper că ele sînt subînțelese.

Surprize-surprize

Constantin Vică

Există o formă de provincialism în cultura română: literatura este coloana vertebrală pe care se construiește restul culturii. De aceea nu există probleme morale, nu există discuții la nivel paradigmatic, nu există transfer, proiecte interdisciplinare și nici o tradiție critică, de sorginte filosofică. Cum ar spune un gînditor contemporan, dintre cele trei spații – cognitiv, etic, estetic –, cultura română a rămas cantonată în cel estetic. A doua problemă, în afară de cea a modernității anchilozate, și provenind din ea, este a totalitarismului: nu vedem nuanța alternativă a culturii. Cine ar crede că televiziunea este cultură? Sau Internetul ori arta urbană?

O cultură a imaginii. O cultură critică. O cultură a vitezei și reacției. O cultură care se face azi și care nu va înlocui niciodată emisiunile tv tip *entertainment*, manelele sau bricolajul. O cultură fără dorința de a coordona Spiritul prin lume, Ființa prin apartament și Ideea la toaletă. O cultură pentru ieșirea din amorțea,

pentru prelungirea nopții cu două ore, pentru scaunul din tramvaiele prinse în ambuteiaj. Acel spațiu unde teatrul, muzica, arhitectura, arta plastică, televiziunea, Internetul și sportul stau pe același loc cu literatura. Dar care nu te scot din suflățul tău de corporatist, portar la Apaca sau profesor de fizică la Liceul de Fete. Nu te trimite la colț pentru că nu ai citit cît Nicolae Manolescu și nu ai cîntat cît Johnny Răducanu. Dar îți se livrează în pastile critice, pe căile cerute de tine: informație actuală, umor, stil accesibil și nuanțat, păreri fundamentate pe criterii clar precizate. Cînd vrei să știi de ce e bine să mergi la muzeu, să nu-l crezi pe Ion Iliescu, să afli cum se-nvîrte ceasul în America, la teatru și în cinematografe, cînd ai chef de cartea săptămîinii sau doar de ultimele știri de la Opera vineză, cînd îți se taie de mizeria din fotbal și praful de pe tubul catodic, cînd nu știi care-i diferența dintre Cohen și Waits, cînd problemele tale trebuie analizate de Ada Milea sau Sorin Alexandrescu, atunci ia-ți „Suplimentul de cultură”!

Argument

la-ți „Suplimentul de cultură”! Sub acest îndemn ne veți putea citi în fiecare sîmbătă. Se discută mult, dar steril, despre cultura centrului și a provinciei. Dincolo de patriotismul local însă, dincolo de orgolii și pasiuni, de obicei rămîn doar vorbele. Cîteva edituri (puține), cîteva reviste (puține), o presă cotidiană șubredă, supusă la presiuni, și, uneori, un spectacol sau un concert mai reușesc să dezmoștească o viață culturală ce pare să lîncezească molcom și nepăsător în așteptarea sponsorilor, un Mecena ce întîrzie să vină. Proiectul Editurii Polirom și al „Ziarului de Iași” dorește să rupă nefireasca stare de așteptare. „Suplimentul de cultură” poate fi o primă provocare: un săptămînal cultural ce va fi editat la Iași. „Nu e de ajuns cuvîntul, trebuie să mai fiu și eu”, spunea undeva Emil Brumaru. Paginile revistei rămîn deschise tuturor celor care vor să existe prin cuvînt, din București, Iași, Timișoara sau Cluj deopotrivă. În cotidianul adeseori cenușiu, o carte, un film, un concert sau un spectacol de teatru pot aduce o clipă de lumină. În acest sens, menirea unei edituri poate fi și aceasta: să-și apropie cititorii, invitîndu-i într-o lume care nu întotdeauna este doar a imaginarului. Pe lîngă cărți și informații cotidiene, săptămînal, Editura Polirom și „Ziarul de Iași” doresc să vă ofere, începînd de astăzi, ceva în plus, un supliment. Un „ceva” pe care noi l-am numit simplu chiar așa: „Suplimentul de cultură”.

Acest text a apărut în numerele 0 și 1 ale „Suplimentului de cultură”

Ediții speciale

Presa culturală: jurnalism sau act de cultură?

Institutul Cervantes, cu sprijinul Ministerului Culturii din Spania și al Fundației „Anonimul”, în parteneriat cu „Suplimentul de cultură”, a organizat o dezbatere româno-hispanică pe tema: „Presa culturală scrisă: presă sau cultură?”. La acest dialog, care a avut loc joi, 17 februarie, de la ora 18.00, în Clubul Prometheus din București, au fost invitați o seamă de responsabili ai unor publicații culturale din România și trei personalități marcante ale presei scrise de profil din spațiul hispanic actual: Ignacio Echevarria, Blas Matamoro și Juan Carlos Suñén. Întâlnirea a fost moderată de Simona Sora. Au participat la dezbateri: Gabriela Adameșteanu, Sorin Alexandrescu, Adriana Bittel, Magdalena Boiangiu, Alina Ledeanu, Dan C. Mihăilescu, Andrei Oișteanu, George Onofrei, Răzvan Penescu, Cristian Tudor Popescu, Marius Tupan, Daniela Zeca. Redăm în această ediție specială fragmente din cadrul dezbaterii de la Clubul Prometheus. În urma întâlnirii, revista noastră a realizat o ediție specială care a rezumat dialogul de la Prometheus.

Artă contemporană

„Nu sîntem experți în artă contemporană, nouă ne place să vizităm. Pe deasupra, sîntem studenți, deci nu avem bani să vizităm alte locuri decît muzeele și expozițiile. Ne-am gîndit cum ar fi ca mîine să începă o amnezie internațională și toată lumea să uite totul, mai puțin ultima zi trăită. Ce să faci în ultima zi memorabilă? Să te plictisești în fața calculatorului sau printr-un bar din catacombele Bucureștiului? Să faci curat printre hîrtii, pixuri și e-mailuri? Sau să-ți speli haine pe care oricum n-o să ti le amintești? Ne-am aruncat în spate rucsacurile și am demarat cu un 136 spre MNAC (Muzeul Național de Artă Contemporană al României). L-am «terminat» relativ ușor, eram relaxați. Apoi am jucat un tenis de masă la Galeria Nouă. Destul de multumiți & transpirați, am aterizat la MNAR (Muzeul Național de Artă al României), unde niște chilieni simpatici ne-au ținut de vorbă vreo oră și ceva. Restul, ca să zicem așa, e copy-paste – de la noi din minte la voi pe hîrtie.”

Un supliment realizat de Cristian Neagoe și Constantin Vică

Teatru

O dată cu ediția specială dedicată artei contemporane, la sfîrșitul lunii martie 2005 a apărut un alt supliment, de această dată dedicat fenomenului teatral. Despre cea mai recentă montare a regizorului Bocsárdi László – *Nu se știe cum* (Teatrul Nottara) – a scris Mihaela Michailov. Un interviu cu același regizor a fost realizat de Oana Stoica, în vreme ce sub semnătura Cristinei Rusiecki a apărut o cronică la spectacolul *Marchizul de Sade*, în regia lui Beatrice Rancea.

Cinematografia românească are de ales între reformă și faliment:

S-a rupt filmul!

„Cu unele excepții, situația cinematografului românesc din 2001 și pînă în clipa de față se prezintă dezastruos. Performanțele unor producții de lungmetraj, scurtmetraj și chiar debut nu au reușit să resusciteze decît parțial sistemul, căci de reformă nici nu poate fi vorba. Finanțările acordate discreționar, bîlbele legislative, datoritiile unor companii de producție, clientelismul și lipsa unei strategii coerente au făcut ca, pînă în prezent, trei societăți cu capital de stat, Rofilm, Sahia Film și Animafilm, să aibă datorii de peste 30 de miliarde de lei la buget. Mai mult, acestea și-au continuat nestingherite activitatea, fără a fi supuse unor controale riguroase. Scandalurile provocate (în fiecare an) de acordarea fondurilor pentru proiectele cinematografice de către Centrul Național al Cinematografiei au culminat, în 2004, cu revolta Asociației Cineaștilor. Regizorul Tudor Giurgiu mîrturisea atunci pentru «Suplimentul de cultură» că «zeci de miliarde de lei se cheltuiesc fără să se dea socoteală în direcția acestora: Cărmăzan, Nicolaescu, Marinescu, Mureșan». De asemenea, majoritatea sălilor de cinematograf se află în paragină. Dintr-un total de aproximativ

Triunghiul morții (regia: Sergiu Nicolaescu; scenariul: Corneliu Vadim Tudor) a lăsat societatea RoFilm cu o „gaură” de un miliard de lei

400 de săli, doar 55 au proiecții zilnice, în timp ce altele sînt transformate în cluburi sau discoteci. În ceea ce privește încasările, Hollywood Multiplex București surclasează Regia de stat R.A.D.E.F «RomâniaFilm», deși

are în administrare un singur cinematograf, spre deosebire de cele 114 aflate în «responsabilitate» R.A.D.E.F. Iar în 2005, Regia figurează cu o datorie de 32 de miliarde de lei la stat.

O anchetă de Ana-Maria Onisei

P.S.: Textul a apărut în aprilie, cu circa o lună înainte ca Ministerul Culturii și Cultelor să îl demită pe directorul Sahia Film și să dispună anchetarea societăților de film cu capital de stat.

Ion Caramitru, inițiatorul legii, le sugerează colegilor săi de breaslă că au greșit calea

Capitalismul în viziunea sindicatelor artiștilor: Timpul trece, leafa merge!

„Legea instituțiilor de spectacole a devenit cunoscută opiniei publice mai degrabă prin disputele pe care le-a iscat în rîndul artiștilor sau al directorilor din această branșă, decît prin conținutul său. Este un exemplu de controversă care aduce în discuție problema reformei în sistemul legislativ. Pe de o parte, generația tînără preferă schimbarea, libera concurență, de cealaltă parte se

plasează însă «nostalgicii», care preferă un loc de muncă stabil, deși prost plătit.”

„Suplimentul de cultură” a publicat în luna noiembrie a anului 2004 o analiză a drumului parcurs de Legea instituțiilor de spectacole din faza proiectului și pînă la promulgarea sa de către președintele României.

O analiză de Ana-Maria Onisei

O legendă a cinematografului la București: „Acum m-aș întoarce la școală. Aș vrea să învăț lucruri noi...”

În luna ianuarie, la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale” din București, profesori și studenți așteptau să vină regizorul care a pus pe marele ecran *Nașul* și *Apocalypse Now*. Răzvan Țupa a relatat pentru „Suplimentul de cultură” vizita regizorului Francis Ford

Coppola în România: „Se întîmplă destul de rar ca în România să ajungă o celebritate internațională, fie ea și din sfera culturii, care să vorbească în cunoștință de cauză despre țara noastră. «Aici aveți o tradiție intelectuală extraordinară. Mă gîndesc, mai ales, la personalitățile care au

apărut aici între războaie, dar și la ceea ce am văzut în aceste zile» – au fost cuvintele foarte măgulitoare ale regizorului.

Cunoscut și pentru pasiunea pe care o are pentru produsele culturale neamericane, Coppola a vorbit despre cinematografia est-europeană în termeni de artă care «a adus în fața publicului povești pline de o umanitate aparte... Dar trebuie să recunosc și o latură sardonică în umorul pe care îl aveți aici», a completat regizorul.”

Francis Ford Coppola a preferat să discute cît mai puțin cu presa. „Mai întii studenții, cu ei vreau să vorbesc...”

Suplimentul lui JUP

Cred că acest supliment a fost din start o idee foarte bună, facilitînd accesul unei mase mari de cititori la informații și comentarii culturale de primă mînă. Mai cred că „Suplimentul de Cultură” face parte dintre puținele publicații de gen lecturabile din copertă în copertă, grație atît formei cît și conținutului. Sînt onorat să mă număr printre colaboratorii acestei publicații.

Lucian Amarii

Sub bombardamentul artei contemporane A dispărut Casa Poporului!

La începutul lunii decembrie, am publicat în premieră un reportaj despre Muzeul National de Artă Contemporană: „Nu știu cum v-ați simți într-un muzeu în care există un bar, se aud manele și te poți juca la calculator. Un muzeu din care poți vedea România privind-o atât pe geam, cât și în operele de artă. Un muzeu mai actual decât orice jurnal de știri. Ai venit să respiri aerul rarefiat al marii culturi, să discuți cu inefabilul? Ai luat teapă, aici se judecă lumea contemporană prin tine. Întins pe trei etaje și un subsol, Muzeul National de Artă Contemporană (MNAC) a adunat operele de artă în jurul unui singur concept: impactul. Toți artiștii, români sau străini, nu fac altceva decât să te oblige la reacție. Spune-mi cum te simți în MNAC și-ți spun pe ce lume trăiești!”

Un reportaj de Constantin Vică

Camera de gardă a MNAC

„În camera de gardă urlă democrația. Democrația minții. Proiectul artiștilor Christoph Büchel și Gianni Motti se ocupă de arta care își face un scop din a se afla în locul nepotrivit la momentul potrivit, stabilind legături neașteptate între ceea ce este teoretic posibil și ceea ce este indispensabil.

Lucrarea, intitulată *Under Destruction #1*, mizează pe impactul vizual și auditiv asupra publicului. E un fel de șoc al trezirii la realitate. Stârnește zîmbete și îți face, în același timp, pielea de găină. Într-o cameră perfect antifonată, sînt «expuși», precum papagalii în colivie, candidații la președinția României. Fiecare vorbește pe limba lui. Deschizi ușa și te întîmpină un Gigi Be-

cali al cărui discurs e «proiectat» pe un televizor Sony, cu diagonala de 70 și ceva de centimetri, un Adrian Năstase plasat strategic în «centrul atenției», dar pe po-dea, un Băsescu vorbind de la un televizor mic, argintiu, deci cu personalitate. În fine, Vadim Tudor, anost, însă agitat, Gheorghe Ciuhandu, prea singur ca să fie remarcat, și Márkó Béla, al cărui aparat este închis.

Discursurile lor rulează concomitent, vorbele se acoperă unele pe altele și se transformă într-un circ strident al identității naționale.

După ce am vizitat expoziția, dincolo de alte senzații, am avut suficiente argumente pentru a mă duce la vot. Afară, aerul e oricum mai respirabil.”

Un reportaj de Ana-Maria Onisei

Salut voios de decretel

S-a vorbit și se vorbește despre filmul documentar al lui Florin Iepan *Născuți la comandă. Decrețelii*. Fără a greși prea mult, am putea afirma că Iepan și Cristi Puiu au fost vedetele culturale ale lunii mai. „Suplimentul de cultură” a publicat cu o săptămână înaintea difuzării documentarului de către TVR un grupaj dedicat „decrețelilor”, realizat de Iulia Blaga.

Florin Iepan: „Un regim politic pentru care omul nu era decât o cifră”

„După premiera românească de la Institutul Francez, am descoperit un lucru pe care nu-l știam. Cu foarte puține excepții, politicienii, societatea civilă, ONG-urile, «intelighenția», liderii de opinie și chiar puținii dizidenți pe care i-a avut România sînt tobă de carte în ceea ce-l privește pe Ceaușescu! După '89, toți au mîncat o piine bună de pe urma acestui personaj. Parafrazînd pe cineva, aș spune că domniile lor sînt foarte ancorate în concret și au lucruri mai importante de făcut decât să vadă un film. La fel cum îi spunea Michael Moore lui Bush la Oscaruri, am să le spun și eu lor:

Să vă fie rușine, doamnelor și domnilor!!! Chiar la dumneavoastră în familie s-au petrecut drame înfiorătoare legate de decretul care a interzis avorturile în 1966. Aveți copii care s-au născut datorită acestui decret. Să vă fie rușine că nu vreți să știți nimic despre teroarea în care au trăit milioane de femei din țara asta și că nu vă interesează modul prin care statul român, împreună cu noi toți, a trimis la moarte mii de copii. Acesta este primul film care documentează un asemenea fenomen unic în istoria omenirii. Shame on you!!!”

Ioan Nemțoi – Apă și foc

Magazinele de artă: provocare la bucată

„A apărut o specie hibrid: magazinul de artă. Nu e chiar magazin, că nu intri să te ciocnești de vînzătoare acre, dar nici expoziție nu e, pentru că poți atinge obiectele, poți vorbi cu ele și, mai ales, le poți lua acasă.”

Mihai Stănescu își dorește glorie, nu bani

„Primul magazin al lui Mihai Stănescu s-a deschis în 1992, dar nu într-un spațiu cu patru pereți și acoperiș, ci într-o trăsură. Se numea Erata. Continuatorul său este cel de acum, de la numărul 29, cu câni înfipte în perete pentru a sabota afișele maneliștilor. Prima vitrină era prevăzută cu un grilaj, decupat într-o parte în formă de infractor. «Să nu

mi-l strice», mărturisește graficianul.”

Ioan Nemțoi, profit din sticlă

„Magazinul de pe Calea Victoriei te privește prin vitrină. Ioan Nemțoi se folosește de transparența sticlei pentru a accentua valențele unei realități virtuale. Transformarea sticlei în artă este, în primul rînd, meșteșug. Cel care suflă și dă o formă clasică sau bizară, transparentă

sau colorată materia incandescentă nu este altceva decât un bun meșteșugar. Artă lui Nemțoi pornește de la vechile tehnici ale meșteșugarilor de Murano sau Bohemia, trecînd prin Art Deco și Art Nouveau. Transformarea sticlei în artă și profit presupune o strategie de marketing, recunoaștere pe plan internațional și contacte.”

Un reportaj de Ana-Maria Onisei și Constantin Vică

Don Quijote, urmaș al lui Apolodor

Revista noastră a publicat în luna mai un reportaj de la premiera celui mai recent spectacol semnat Ada Milea: „A fost un Don Quijote așteptat de foarte mult timp. Nu știm cine l-a ținut captiv, nu știm cine l-a ascuns de noi pînă acum. Nu știm dacă povestea lui e chiar povestea lui – sau a lui Cervantes, sau a demonului lasciv-ubicu numit scriitură. Pe scena clubului Prometheus din București a apărut deodată, nici în zale, nici în litere,

nici în ceea ce credeam noi despre el, nici în ceea ce credea el despre noi, nici gol, nici îmbrăcat, nici frumos, nici urît, fără vîrstă și fără trecut. Un Quijote vagabond, care a vorbit foarte puțin cu Miorita, în schimb a jucat șah cu Apolodor și a privit filmele lui Jarmusch. Acest Quijote făcut din muzică și cuvinte, acest Quijote poartă numele Ada Milea.”

Un reportaj de Constantin Vică

„Vă mulțumesc pentru faptul că m-ați abonat gratuit la «Suplimentul de cultură». Nici nu știți ce privilegiat mă simt să fiu singurul din Petrila care are parte de o asemenea onoare! Revista voastră, pe lîngă toate calitățile, are totuși un mare defect: trebuie citită de la cap la coadă.”

Ion Barbu

Salutări de la Petrila

De la sitcom la telenovelă

După '89, telespectatorul din România a avut acces, dintr-o dată, la sute de seriale, de toate genurile, pe care le-a vizionat cu nedisimulată poftă, chiar cu o anumită mândrie. Pentru a nu pierde episoade din telenovela preferată, învățătoarele au început să le dea drumul acasă elevilor cu o jumătate de oră mai devreme, gospodinele și-au reglat programul de piață în funcție de ora de difuzare a *Inimii sălbatice*. Treptat, agenții Scully și Mulder, Jerry Seinfeld, Esmeralda, José Armando sau don Pedro au intrat în case prin sticla televizorului, și-au făcut culcuș moale, iar unii dintre ei nu s-au mai dat duși nici până în ziua de azi.

Costi Rogozanu: „Serialele noastre, cele de toate zilele“

„Întotdeauna serialul a fost privit ca un surogat de film de cinema, de «film artistic». Ce e în seara asta la televizor? Nimic, serial... Cam asta era replica tradițională. Acum, serialele sînt privite cu religiozitate, fac audiențe mai mari, sînt afaceri mai bune pentru televiziuni decît orice blockbuster...“

Andrei Gorzo: „Relații serioase“

„Serialele pretind relații serioase, or, pentru moment, eu nu vreau decît aventuri de-o noapte – vreau filme. Știu că pierd, că un episod dintr-un sitcom de nivel mediu poate fi mai provocator decît zece comedii hollywoodiene ce se prezintă ca niște evenimente, dar farmecele casnice ale sitcom-ului, pe care știu că pot conta, tot nu se compară cu promisiunile, din care nu cred o iotă, ale filmului ce mă așteaptă în întuneric. Și eu văd toate filmele pe întuneric, chiar și pe cele de la televizor, în timp ce la seriale las lumina aprinsă.“

Un dosar realizat de Ana-Maria Onisei și George Onofrei

Predare de mandat la Ministerul Culturii

În luna ianuarie, „Suplimentul de cultură“ a organizat o dezbatere legată de modificările survenite în Ministerul Culturii și Cultelor o dată cu schimbarea puterii politice. Despre așteptările lumii culturale la început de mandat și despre planurile noii conduceri au vorbit Răzvan Theodorescu, fostul ministru, Mona Muscă, actualul ministru, Ion Caramitru, ministru al Culturii în perioada 1996-2000, dar și Ion Bogdan Lefter, Marina Constantinescu și Cristina Modreanu, comentatori ai fenomenului cultural.

Ion Caramitru: „Theodorescu a continuat proiectele începute de noi“

„Analizînd activitatea MCC din ultimii ani, vom vedea că Răzvan Theodorescu n-a făcut altceva decît să continue proiectele începute de noi. Iar legislația în domeniu era toată ajunsă în Parlament – și au preluat-o ca atare.“

Ion Bogdan Lefter: „Pentru refundarea Ministerului Culturii“

„După dezastrul mandatului Theodorescu, noua titulară a portofoliului, Mona Muscă, n-are decît o singură soluție: refundarea – practic – a ministerului, de la redefinirea rolului său în societate și de la principiile generale de funcționare pînă la curățarea instituțiilor subordonate și la elaborarea unor noi reguli de finanțare, de promovare internațională etc. etc. etc.“

Totul e de regîdit: legislație, criterii, mecanisme, distribuții de oameni în sistem. Greu, dar cu o importanță – și paradoxală – circumstanță favorizantă: fiindcă după pîrjol poți reconstrui mai bine și mai frumos ceea ce altfel n-ai fi putut decît să cîrpești...“

Răzvan Theodorescu: „E păcat să ai doar o viziune funcționărească“

„Doamna ministru Monica Muscă (și vă rog să scrieti chiar așa, «Monica») a fost limpede produsul educației proletare din epoca comunistă și îi înțeleg, într-un fel, această mentalitate. Probabil a fost educată în acest spirit. Eu am încercat prin clădirea ministerului să rup instituția de trecut, să fie un sediu modern, dotat cu toate utilitățile necesare, cu săli multimedia, care să arate european. E păcat să ai doar o viziune funcționărească, așa cum face doamna ministru. Desigur, eu o înțeleg. Nu este un om de cultură, ci doar un administrator, de

aceea nu reușește să depășească condiția de funcționar.“

Mona Muscă: „În domeniul culturii nu exista o strategie nici cît să începă pe un bilet de tramvai“

„Cît am fost în Opoziție, l-am criticat din plin pe Răzvan Theodorescu. Din acest moment, nu vreau să mă mai leg în nici un fel de domnia sa. Acum, el este în Opoziție și aștept, în consecință, critici și observații. În privința a ceea ce se întîmplă însă în Ministerul Culturii, eu voi fi foarte transparentă – și cu ceea ce am preluat, și cu ceea ce am să fac. Patronii noștri sînt în afara acestor instituții și în afara guvernului. Patronul nostru este publicul, din ai cărui bani sîntem plătiți.“

Cristina Modreanu: „Pericolul principal – încercarea de a mulțumi pe toată lumea“

„Mona Muscă își propune lucruri de bun-simț, dar care au lipsit cul-

turii de la noi, ceea ce a făcut ca aerul din această zonă de prim interes a societății românești să devină absolut irespirabil în ultima vreme. Programul actualului ministru mi se pare realist, bine gîdit, pornit dintr-un set de principii sănătoase ale unui om care crede cu adevărat în valorile democrației și nu le reduce la simple sintagme care «dau bine».“

Marina Constantinescu: „Mi-am recîștigat optimismul“

„Sînt convinsă că s-a terminat cu dictatura bunului-plac, cu găștile și unidirecționările, cu amestecul politicului în creație, în sufletul creatorului. Privesc cu optimism și încredere și știu că este, poate, unul dintre cele mai complicate ministere la ora asta. Anul acesta mi-am recîștigat optimismul și nu sînt dispusă să mi-l pierd prea iute!“

Un dosar realizat de Ana-Maria Onisei

Fotbalul – prelungiri în cultură

Radu Cosașu: În căutarea omului deplin...

„La noi, cultura fotbalistică, acea cultură calcistică, așa cum îi zic, frumos, italienii, nu a triumfat în gazon (de unde gazon?), ci în gîndirea politică și în vocabularul ei.“

Ori de cîte ori vor să se facă înțeleși de mulțime, de prostime (în sens sadovenian), politicienii și analiștii în domeniu recurg – cu cert succes – la plasticitatea gîndirii noastre microbiste: avem partide care marchează autogoluri, parlamentari care «ei centreează, ei dau cu capul», avem moțiuni de cenzură ratate ca un penalty, discursuri senatoriale asimilate cu driblingul. Orice Iliescu, Băsescu, Năstase, Popescu, Cristoiu etc., cînd vrea să fie expresiv și popular, o dă pe fotbal, amenință că scoate cartonașul roșu, verticalizează, temporizează și denunță ofsaiduri imaginare sau strigătoare la cer. Stupid și infantil, politicul ne-a confiscat valorile – ce s-o mai lungim? Ca atare, într-un fotbal în care clasicii sînt Trio Becali, Mitică și Sandu, sentimentele pendulează amplu între laudă-rosenie și jale, iar excelența se măsoară în violența pamfletelor gazetărești și trivialitatea galeriilor, omul deplin al culturii noastre fotbalistice trebuie căutat între Mutu și Florin Călinescu.“

Cristian Tudor Popescu: „Scara liberă a falselor valori“

„Modelul de succes în fotbal este unul extrem de nociv. Bani mulți obținuți relativ ușor, la vîrste fragede, simultan cu stoparea proceselor de maturizare rațională și emoțională, intrarea într-un «protocol» al vedetei: gagici fotomodel, mașină răcnet, vilă, tatuaje, chefurii monștri, manele, droguri, tendința de a considera firească și meritată exceptarea de la respectarea legilor și bunului-simț. În condiții de libertate, fotbalul, ca și show-bizul, ca și mass media, impune în societate false valori organizate în ierarhii aiuritoare, așa cum făcea și dictatura.“

Cătălin Tolontan: „Lumea fotbalului e plină de scandaluri, nu de polemici!“

„Cărțile de dinainte de 1989, în special cele ale lui Ioan Chirilă, erau practic una dintre puținele ferestre către sportul universal îngăduite publicului românesc. Și ele erau acte de cultură. Românul învață din ele geografie, istorie sau antropologie. Fotbaliștii și competițiile erau pretexte ale unei întîmplări fabuloase. Într-un moment în care în ziare și la televizor nu apărea aproape nimic, cărțile acelea erau pașaportul către orizonturi culturale interzise.“

Un dosar realizat de Ana-Maria Onisei

Raport despre starea cinematografiei

„Suplimentul de cultură“ a realizat încă din luna decembrie a anului 2004 un dosar dedicat problemelor din cinematografia română. La acesta au participat regizorii „noului val“, regizori consacrați și critici de film. Demersul „Suplimentului de cultură“ s-a suprapus conflictului dintre Asociația Cineaștilor și Ministerul Culturii (prin Centrul Național de Cinematografie) privind finanțarea proiectelor cinematografice de anul trecut.

- Alex. Leo Șerban a consultat un bolnav „fără perspective imediate de însănătoșire“;
- Tudor Giurgiu a realizat că în filmul românesc nu există conceptul de „breaslă unită“;
- Sergiu Nicolaescu nu vede care este problema, spunînd despre Cristi Puiu că e „un băiat talentat“;
- Titus Muntean consideră că civilizația în film presupune o luptă permanentă;
- Marius Theodor Barna afirmă că filmul tînăr va trebui să probeze creativitate și vervă;
- Cătălin Saizescu susține că „singura soluție este scoaterea filmului românesc în afara țării“;
- Radu Jude crede că vom mai avea parte multă vreme de filme făcute în bătaie de joc;
- Iulia Blaga e convinsă că „bănuții pentru filmele de anul viitor s-au cam păpat“;
- Radu Gabrea nu înțelege poziția lui Nae Caranfil în dezbaterile CNC/Asociația Cineaștilor;
- Nae Caranfil atrage atenția că noi licitații și fonduri pentru proiecte vor veni abia peste cinci ani.

Un dosar realizat de Ana-Maria Onisei

Alexandru Ghilduș este autorul unui proiect suficient de kitsch încât să stîrneasce invidii

Kitsch urban: de la Casa Poporului la a fi sau a nu fi Bamboocha

Au participat la dosarul „Suplimentului de cultură” Lia & Dan Perjovschi, Constantin Vică, Zsuzsa Selyem, Cristian Neagoe, Matei Bejenaru, Vlad Nancă

Constantin Vică: „Atenție, se-nchid ușile!”

„E supermișto la metrou, unde se cîntă *Andrii Popa*, se recită *Oameni buni* cu suflet bun, se dansează break-dance sau pur și simplu se admiră. Uite, acolo sînt trei tipe de la liceul industrial auto de țesături fine din nylon și prelucrarea la foc mic a băuturilor spirtoase, care par zînelor verii. Toate sînt îmbrăcate în roz, verde și portocaliu, au cercei din plastic cu diamante și vorbesc la telefoanele argintii. E minunată și

doamna de lîngă mine, cu părul ei permanent mov, cu trei ghiururi de aur și foarte mult scilpici pe bluza *made in Europa*, al treilea magazin, cum intri.”

Lia & Dan Perjovschi & CAA (Centrul de Analiză a Artei): „Kitsch-ul de la cap pornește și pe urmă chiar se-mpute”

„Nu mai găsești altceva prin magazinele de suveniruri decît vampirul sîngeros ba din plută, ba din ghips, pe farfurie, prosop ori suport de scobitoare... Am putea să ne întrebăm cum de un prim-ministru, dîndu-ne exemplu, și-a investit cu tupeu banii de buzunar în această afacere-mitologie și cum de un ministru se jura că numa' peste cadavrul lui nu se va face Parc din mitologia respectivă (chiar dacă pentru asta era

sacrificat un orașel săsesc și medieval).

Din fericire, am fost scutiți de un asemenea kitsch de economie de piață (și, ulterior, am fost scutiți și de ministru, și de prim-ministru), așa că o putem lăsa baltă sau Snagov.”

Cristian Neagoe: „Un bibelou deloc amabil”

„În plin centrul Bucureștilor, mai precis în Piața Revoluției, domnul Ion Iliescu ne lasă moștenire «monumentul său» – un imens și hidos «ansamblu monumental comemorativ» intitulat sugestiv «Glorie Eternă Eroilor și Revoluției Române din Decembrie 1989». Prin urmare, nu numai Eroilor, dar și Revoluției, ca și cum n-ar avea nici o legătură una cu cealaltă. Aceleași cuvinte zăngănitore, cu iz de găunosenie pa-

triotardă... Nici carpa cu răpirea din Serai, nici balerina de portelan cu fustița la buric sau călutul cabrat cu coamă argintie, cu atît mai puțin cătelul cu gene lungi și privire umedă nu sînt decît forme inofensive de kitsch. Uneori, ele respiră un asemenea prost-gust, încît devin opere cu mare căutare tocmai fiindcă reușesc să atingă această extremă a spectrului artistic. Obiectele kitsch care se găsesc prin țîrguri, prin bazaruri, pe lîngă centrele de interes turistic se cer privite, cumpărate, luate acasă, dar nu impun asta nimănui. Ce se întîmplă însă cu kitsch-ul care devine public, cu acea formă de kitsch care caută să ne domine, să ne «ia fața»? Cum ne descurcăm cu kitsch-ul agresiv, kitsch-ul cu patalama?”

Un dosar realizat de Ana-Maria Onisei

Cînd începe Anul „Enescu”?

Anul Internațional „George Enescu” pare să se confunde, chiar și printre organizatori, cu festivalul și concursul care poartă același nume și care se desfășoară anual la București. În încercarea de a afla mai multe, „Suplimentul de cultură” a întregat personalități ale lumii muzicale, din țară și din

Cristian Mandeal: „Cunoașterea lui Enescu în lume ar trebui să devină obiectul unei politici de stat”

„Multe lucruri se mai pot face. După părerea mea, cunoașterea numelui lui Enescu în lume ar trebui să devină obiectul unei politici de stat, să depășească mult preocuparea unor persoane particulare, chiar a unui ministru. Această efigie pe care noi o avem în personalitatea lui George Enescu ar trebui, cred, să devină o preocupare perma-

nentă, indiferent de guvernul care este la cîrmă României.”

Samir Goleacu: „Să nu-l păunescizăm pentru mase și noicăm pentru elite”

„Anul Internațional «George Enescu»? Ce frumos sună, păcat că sună a gol. Bazîndu-ne pe unele dintre numele implicate în organizarea festivalului și în concertele programate, putem, desigur, spera într-o manifestare de bună calitate, dar să nu ne amăgim cu perspectiva unui impact internațional similar fes-

tivalurilor de mare reputație. Nu toată vina ne aparține – este poate nedrept, dar unui popor «mic», cel puțin numeric, îi vine greu să își impună puținele valori artistice absolute în circuitul internațional, în felul și cu «greutatea» unor națiuni cu tradiții artistice culte mai îndelung și mai bine împlintate, pe nedrept, sau mai adesea pe drept, în conștiința culturală universală. Dar sînt și cauze care ne aparțin...”

Un dosar realizat de Emilia Chiscop

Rubrici permanente:

Cercul nostru vă prezintă: Lucian Dan Teodorovici analizează în fiecare săptămînă actualitatea politică.

Românii e deștepți Radu Pavel Gheo scrie săptămînal în pagina a treia a „Suplimentului” despre metehnele românilor.

Ars Coquinarla Adriana Babeți a fost îndemnată să treacă de la analiza dandysmului la cea a bucatelor.

Lamerica Casiana Ioniță prezintă fenomenul pop-cultural în cadrul corespondențelor sale din Statele Unite ale Americii.

Homepage, sweet home Florin Lăzărescu este trimisul lui www pe Pămînt.

La loc TELEcomanda Alex Savitescu – coborît pentru cititorii „Suplimentului” din sferile catodice.

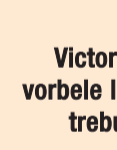
Vol n-ați întregat, Fără Zahăr vă răspunde Bobi și Bobo scriu cu rîndul în cadrul unei rubrici cu sare și piper.

Dumnezeu se ultă la noi cu binoclul Emil Brumar – texte cu și fără Absurdica.

Portrete tombale Simona Sora a scotocit după „ființe tombale, uitate, care odată fuseseră surprinzătoare, importante, chiar unice”.

Scrisoare pentru melomani Victor Eskenasy ne amintește săptămînal vorbele lui Hermann Scherchen: „Muzica nu trebuie înțeleasă, ea trebuie ascultată”.

Teatru în laborator Luiza Vasiliu – actualitatea teatrală în 3.000 de semne

Cronică de film Cinematograful pe înțelesul tuturor, cu Iulia Blaga.

Arte vizuale Matei Bejenaru semnează o rubrică unică în peisajul media românesc.

Muzică pe litere Răzvan Țupa scrie tot ce-ascultă.

Liberal arbitru Sorin Stoica studiază fenomenul fotbalistic cu minuțiozitatea antropologului.

„Răul nu mai este exclusiv proprietate de stat“

Norman Manea

„Viața culturală din România pare extrem de vie: multe edituri, ziare, posturi de radio și de televiziune, un teatru vibrant și original, mi se spune. Bucureștiul arată și el, am auzit, mai bine decât în 1997, când m-a șocat rugina unui oraș invalid. Într-un recent număr din cotidianul canadian «The Globe & Mail» se vorbea despre fermecătoarea atmosferă bucureșteană de azi, cu restaurante japoneze, franceze și indiene, cu o viață culturală diversă și colorată.

Imaginea «din afară» a țării, azi? Ea nu se compune neapărat din sedimentate repere culturale de prestigiu (Enescu, Ionesco, Brâncuși, atîția alții, de la Istrati, Eliade și Cioran la Tzara, Gherasim Luca, Celan, Saul Steinberg etc. etc.). (...) Recentele declarații publice din Olanda, Anglia și alte țări europene, despre

corupția din justiția și administrația românească, despre lipsa mult amînatelor reforme economice sau despre presiunile de strangulare a presei libere adaugă detalii negative expresive unei imagini încă extrem de tulburi. Nu neapărat despre cultură este vorba, cum vedem, dar ar fi greu de imaginat perfectă imunitate a culturii la tarele morale și sociale ale mediului pe care îl reprezintă. Nu este întîmplător însă, cred, că nu putini oameni de cultură militează, cu persistentă dăruire, tocmai împotriva acestei stări de lucruri. Un adevărat eroism, care merită grațitudinea țării și care, sper, își va avea treptat contribuția în stimularea potențialului pozitiv al inteligenței, omeneșcului și talentului românilor.“

Interviu realizat de Luminița Marcu

„Nu prea semăn cu Adrian Năstase. De asta vin oamenii la conferințele mele“

Horia-Roman Patapievic

„Eu m-am consacrat în momentul în care, ducîndu-mă la florăreasa din colț – era în 1997 –, mi-a spus: «Nu am reținut cum vă cheamă... Că aveți un nume complicat. Nu pot să-l țin minte. Dar m-am pironit în fața ecranului la domnul Sava. Nu m-am mai putut desprinde! Ce frumos le spuneti dumneavoastră!».

Atunci m-am consacrat. Atunci am înțeles că lucrurile despre care am vorbit în emisiunea lui Iosif Sava erau cele pe care le discut cu prietenii din zona culturii. Am înțeles atunci că felul în care eu vorbesc nu îi respinge pe oamenii simpli. Există în ce spun ceva care le sună nu neapărat familiar, ci atrăgător.

Încerc să fac asta și în emisiunea «Idei în libertate» pe care o realizez la TVR Cultural. Încerc să imprim ideea că totuși cultura nu este ceva înalt în sensul în care țin degetul mic ridicat toapele atunci cînd vor să se dea distins, ci este o stare de convivialitate între doi oameni.“

„Judecata mea asupra societății românești este

următoarea: ea a fost multiplu și amplu deformată de regimul comunist. Ca atare, nu-și va reveni ușor.

Cum își revine o societate? Schimbîndu-se generațiile! Adică trecînd timpul. Asta este singura lecție pe care eu pot să o învăț din crucialii ani '90 ai secolului trecut. Atunci, ce-i de făcut pentru fiecare? Soluțiile geniale nu sînt posibile. Prin soluții geniale înțeleg: fie societatea își revine brusc și o apucă pe calea cea bună, capătă instincte morale sănătoase, fie apare un politician care ajunge într-o poziție de decizie semnificativă, și el funcționează și ca un om inteligent, și ca o persoană morală. Atunci el poate schimba lucrurile. N-avem asta! Nici societatea nu s-a trezit, nici politicianul de acest tip n-a apărut. În condițiile acestea, singura soluție pentru cetățeanul normal este să acționeze pe porțiuni. Se consumă energii extraordinare și efectul este mai degrabă mic.“

Interviu realizat de George Onofrei

„Cultura română este astăzi gripată de rivalitățile dintre provincii, grupuri, ideologii, țuțeri și oportuniști“

„N-am decît să ies la pensie bufon mediatic!“

Dan C. Mihăilescu vrea să scrie un eseu despre „animal correctness“

Dan C. Mihăilescu

„M-a întristat grupul de adolescenți care erau la Tîrgul de Carte Gaudeamus în jurul cărții lui Patapievic despre Dante și citeau, în franceză, în loc de Beatrice, «Beatris». Ei, asta m-a speriat efectiv. Erau copii de condiție intelectuală, oameni dornici să dea banii pe Patapievic și care n-auziseră de Beatrice a lui Dante. (...) Se poate spune că e vorba și despre o doză de snobism (în faptul că se cumpără cărțile semnate de Pleșu și Patapievic – n.r.), este și o doză de «trendy», «hai să fim și noi în pas cu lumea, să vedem și noi cômédiile pe care le joacă Pleșu și Patapievic la Union». Dar este, în principal, un semn de bună exasperare față de universul de mîzgă și de noroi și de falsitate care ne înconjoară. Este pur și simplu acea evadare pe verticală pe care o aveam noi în anii '80, cînd, cum bine știți, cu cît era viața mai oribilă, cu atît în România se vindea Heidegger în mai multe exemplare. Cioran era înnebunit... Îi scria lui Liiceanu prin '87: «Doamne iartă-mă, peste tot în lume Heidegger se editează și se vinde în 30-40-100 de exemplare și la noi în 40.000». Cred că astăzi este vorba și de disperare sau dorința de evadare, de puritate și de gîndire limpede... Avem așa, un sentiment de ființe inutile, de lume intelectuală pe cale de extincție... Toate astea ne fac să ne agățăm ca de un dirijabil de cărțile de acest gen.“

Interviu realizat de George Onofrei

„O fabrică de presă nu e nimic altceva decît o fabrică de cuie“

Robert Turcescu

„Trebuie să înțelegem un lucru foarte clar: o fabrică de presă – și o numesc așa intenționat – nu este altceva decît o fabrică de cuie. Trebuie să producă ceva bun, care să se vîndă, care să reziste pieței concurențiale, la fel cum o fabrică de cuie trebuie să producă niște cuie bune pentru a rezista pe piață. Sigur, vorbim despre chestiunile deontologice, vorbim despre nevoia de a fi corect față de public, acestea, repet, nu sînt chestiuni care țin de patronat. Patronatul s-ar putea să fie foarte bine un

oier care are bani și vrea să facă o gazetă. Dacă oierul va întîlni un corp redacțional puternic, care va spune «nu» atunci cînd trebuie, lucrurile ar fi mai simple. Corpul redacțional trebuie să reacționeze ca un corp căruia cineva încearcă să-i introducă un virus. Exact asta trebuie să fie reacția acului hipodermic: l-ai atins pe jurnalist cu o chestiune care nu-i convine, automat apare și o reacție de respingere.“

Interviu realizat de Ana-Maria Onisei

„Încrederea între oameni nu poate fi întemeiată pe continua ocultare a adevărului“

Vladimir Tismăneanu

„Eu cred că, la 15 ani și mai bine de la prăbușirea comunismului, am intrat într-o eră a normalității pluraliste. Ceea ce nu înseamnă amnezie. Iată că, după mai bine de trei decenii de la represiunile din Mexic, fostul președinte Echeverria este investigat și s-ar putea să se ajungă la proces. Important este ca statul de drept să-și îndeplinească funcțiile, legile să fie într-adevăr sacre și memoria victimelor să fie salvată și onorată. În planul discursului politic, e importantă evitarea insinuărilor, a proceselor de intenții și a ceea ce se numește *character assassination*. Sînt de acord cu Caius Dobrescu, care, în esul-recenzie despre cartea mea de dialoguri cu Mircea Mihăieș, susține nevoia de a depăși stadiul unei «dictaturi a caricaturii», deci a bășcăliei, persiflării și miștoului ca forme dominante de exprimare publică. Leninismul ca formă mentală, consubstanțial înrudit cu fascismul, înseamnă un maniheism orgolios și intolerant, convingerea că lumea este împărțită în noi și ei, că noi avem a priori dreptate, iar ei sînt condamnați să se zbată de-a pururi în mlaștinile ignoranței și turpitudinii. Leninismul (patul germinativ al stalinismului) este mai presus de orice o agresiune continuă împotriva responsabilității individuale. Devotamentul orb, *perinde ac cadaver*, pentru o «cauză» fetișizată și pentru un partid idolatrizat a fost instrumentul mental care a făcut posibilă autoemasculară gîndirii autonome. Ieșirea din pattern-urile comportamentale și mentale ține de exercițiu, perseverență și continuu, al spiritului rațional critic.“

Interviu realizat de
Emilia Chiscop

„Eu mă înscriu printre aceia care susțin că România anului 2005 este structural diferită de cea din 1990. S-au petrecut schimbări substanțiale, chiar la nivelul psihologiei unor personaje care păreau condamnate să rămînă de-a pururi sclavii propriului lor trecut comunist. Pot înțelege reacțiile unora dintre foștii disidenți, convingși că au în continuare o funcție de misionari ai adevărului etic. Cred însă că lucrurile s-au schimbat în raport cu anii '80 sau '90. Fostul disident devine sau ar fi de dorit să devină o persoană implicată în construcția noii culturi bazate pe toleranță și dialog. Să ne gîndim la Havel, Michnik, Geremek, Gábor Demszky, dar și la un Andrei Pleșu. Nu pledez pentru renunțarea la spiritul tăios-ironic, însă mă tem de orice absolutism de formulă iacobină. Încruntărilor de tot felul, le prefer sarcasmul și ceea ce aș numi bunăvoința ca formă de viață. Acreala ontologică este o condiție teribil de incomodă. Mă întristează întotdeauna să observ pe cineva într-o perpetuă și incurabilă stare de frustrare.“

„Proiectele literare mi le face domnul Băsescu“

Cristian Tudor Popescu

„Am obosit să mai aud cuvintele astea: încrîncenat, rău... Nu sînt nici rău, nici încrîncenat. N-am nici o treabă cu lucrurile acestea. Vedeti, acesta este prefabricatul de gîndire în legătură cu mine. Probabil c-o să mor cu el în spinare. V-am spus, nu am vrut neapărat acest premiu («Cel mai iubit jurnalist al anului 2004» – n.r.) și probabil că, dacă s-ar face acum concursul «Cine este cel mai dușmanit gazetar din România», l-aș cîștiga și pe acela. (...) Proiectele literare mi le fac domnul Băsescu, domnul Iliescu, Alianța... Eu aș vrea să mă duc să-mi văd de literatură... De altfel, asta și voiam. Visam să mai scriu ceva, să-i mai dau domnului Lupescu, la Polirom, dar, dacă nu mă lasă unii politicieni, ce să fac?! Vedeti și dumneavoastră că există întîmplări la ora asta, nu poți să stai pe margine.“

Interviu realizat
de George Onofrei

„Doar mediocrii sînt interesați de doza de adevăr din teatru“

Radu Afrim

„Nu sînt literat și nici pașnic. Filologia am făcut-o aproape la întîmplare. Licean fiind, i-am întîlnit pe Rux Cesereanu și pe Corin Braga, care erau profesori debutanți. Li s-a părut lor interesantă o lucrare a mea și m-au încurajat să mă duc la Sesiunea de comunicări științifice (faza pe țară). Era ceva despre Bacovia și De Chirico. Cu Bacovia nu m-am obișnuit nici acum, de aceea pasiunea mea pentru el e la fel de mare. Pe Chirico l-am prins cu unele mici trucuri. Bacovia va reveni la modă în anii ce vin. Aproape nimeni nu va înțelege de ce.“

În anii de Filologie, m-am împrietenit foarte tare cu Mircea Zăciu și el m-a pus să scriu poezii. Adică eu scrisesem cîteva și apoi a trebuit să le public și să scriu altele noi, să aibă ce apărea în revistele culturale ale vremii. Stăteam zile întregi la el acasă, aflam tot felul de picanterii din culisele lumii literare. Întîi aflam detaliile, sus în casă, apoi coboram în stradă, să întîlnesc persoana despre care aflasem așa niște lucruri grozave. Uneori era suficient să ajung în dreptul Librăriei Universității. Vorbesc de orașul Cluj. Poemele mele erau erotice, cam cum scriu azi poetele fracturiste. Eu m-am lăsat.“

Interviu realizat de Oana Stoica

„Nu mă mai interesează să cînt inteligența Mioriței“

Ada Milea

„Cînd am venit din Canada (unde n-am avut treabă mioritică), am găsit Miorița behînd jalnic și chefuind strasnic. Mi-am amintit de Cristian Popescu... Știi fragmentul? Pot să-l zic? Hm... așa cum mi-l amintesc... Cel despre Caragiale... «Caragiale n-a existat. A existat o țară frumoasă și tristă în care toți oamenii erau condamnați la crîsmă pe viață.» Știi? Fragmentul... «la trei zile după omor, oia s-a dus la cioabanii criminali și le-a spus: 'Mangafaua mea, cel mai sacru amor, m-a tradus cu o mîndră crăiasă, cu a lumii mireasă. Sînt singură și ambetată, de trei zile-ncoace iarba nu-mi mai place, gura nu-mi

mai tace. Sînt foarte rău bolnavă. Veniți să-i tragem un chef“».

Nu. Caragiale n-a existat. Au existat niște cimitire desfundate, săpate cu buldozerul. Ca să vină copilașii de clasa-ntîi și să caligrafeze, să scrijelească cu un cutitaș pe toate testele schelelor: MADE IN ROMANIA. Ca să fie morții noștri cei dintîi, și mai prima din toți, voluntiri acolo, la-nviere, la Judecata din Urmă.

Mi-am dat seama că nu mă mai interesează să cînt inteligența Mioriței, nu mă interesează s-o critic sau să behăi alături de ea. Atunci a apărut Apolodor.“

Interviu realizat de
Constantin Vică

Ada Milea alături de Dorina Chiriac, alias Apolodor, alias Sancho Panza

Ana-Maria Onișel face și desface vedetele culturale:

Eugen Istodor

Reporter contra naturii

Vietașii au schimbat, cu ocazia lansării, cătușele cu volumul lui Istodor

„O doză de sînge rece și ceva umor (negru) e tot ce-ți trebuie ca să-l citești pe Eugen Istodor! Printre «punctele» sale (pentru că aproape întotdeauna «interogațiile» sale sînt, de fapt, afirmații în toată regula) s-au îmbufnat, iritat, amuzat, încrîncenat și au fost nevoiți să dea, sub presiunea «întrebărilor» enervant de bine plătite, răspunsuri aproape ireale politicienii, vedetele media, oamenii de cultură sau «personaje» simple (celebrii «oameni cu care ar muri de gîb»). Mi-l imaginez pe Istodor ca pe un personaj incomod, genul de reporter care are o nesimțire «pozitivă» în a analiza

fiecare amănunt legat de personalitatea interviuatului. Îți intră în casă, nemilos, pus pe hartă și, în calitate de oaspete, face ce știe mai bine: comentează. Lui Cristian Tudor Popescu i-a reproșat că singurul lucru viu din biroul său de la «Adevărul» este un cactus! În ultimă instanță, i-a luat la întrebări pe condamnații pe viață de la penitenciarul Rahova. Interviuurile cu «meseviștii», adunate în ultimul său volum, *Vietașii de pe Rahova*, m-au convins că locul lui Istodor este în această pagină. Cu atît mai mult cu cît eu însămi nu mi-aș dori să fiu luată la întrebări...”

Eugen Istodor își admiră cadoul: o caleașcă din pîine primită de la „meseviști”

Florin Piersic Jr., *Fix Alert*, film noir, Tarantino și Jim Jarmusch

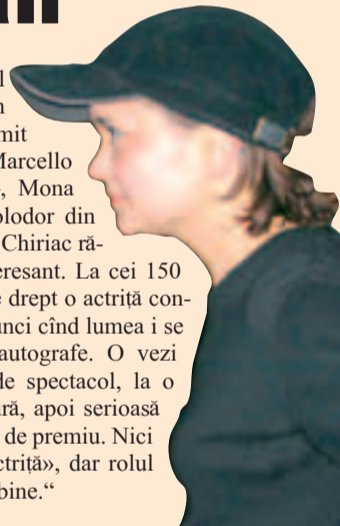
„Publicul a prins gustul dramaturgiei contemporane”

„N-am avut norocul să-l văd la Green Hours în București, însă reprezentația de pe scena Teatrului Național din Iași, *Sex, Drugs, Rock and Roll*, mi-a înlăturat măștile și demontat prejudecățile. N-am ieșit din sală după primele douăzeci de minute – deși șocul a fost destul de mare –, nu m-au speriat înjurăturile și nici personajele acide ale one-man-show-ului. Am asistat, de-a lungul a 115 minute, la nouă metamorfozări jucate cu o forță aproape molipsitoare. Florin Piersic Jr. a obținut cu spectacolul *Sex, Drugs, Rock and Roll* premiul pentru cel mai bun actor la Gala UNITER 2003. De cînd a demisionat de la Teatrul Mic din București, a tradus, regizat și montat piese ale unor dramaturgi contemporani precum Eric Bogosian, Will Calhoun sau T. McWeeney la Teatrul Luni, a debutat în regia de film cu scurtmetrajul *Advertising*. Acum pregătește lansarea primului său lungmetraj: *Fix Alert*.”

Dorina Chiriac: copilul-minune pe ecran

„Fie că a fost Norica, în filmul *Terminus Paradis* al lui Lucian Pintilie – rol pentru care a primit o nominalizare la premiul Marcello Mastroianni de la Veneția –, Mona din *Furia* sau pinguinul Apolodor din concertul Adei Milea, Dorina Chiriac rămîne în sine un personaj interesant. La cei 150 de centimetri ai săi, n-ar trece drept o actriță consacrată. E ușor nedumerită atunci cînd lumea i se adună în jur ca să-i ceară autografe. O vezi îmbrăcată în blugi, înainte de spectacol, la o țigară, zîmbind cu dezinvoltură, apoi serioasă pe scenă, în spectacole demne de premiu. Nici ea nu știe de ce «s-a făcut actriță», dar rolul acesta i se potrivește cel mai bine.”

Tom Waits: La dans, de braț cu diavolul

„Bun venit în lumea versului underground, diavolul vrea să se

joace cu tine! Pianul nu sună bine decît însoțit de o voce răgușită, învelită în aburi de alcool; tobele îi urmează ritmul, iar acordurile hipnotizante de chitară te poartă înspre cîntecul lui Tom Waits. Aici îți vor lăcrima ochii din cauza fumului; o vei vedea pe Sally cum ia cocaină și ținjește după bomboane; Iisus va părea de ciocolată, iar «cavalerul negru» îți

va promite că, dacă te lași prins în jocul lui, va sorbi din sîngele tău ca din vin. Muzica americanului Tom Waits e greu de încadrat într-un stil anume. Piese sale se detașează de «mainstream», combină jazz-ul cu blues-ul, alătură gospel-ul, pop-ul sau chitara electrică. Versurile spun povești, modelează personaje, determină stări, incită minți. Farmecul lor este dublat de prestațiile live ale americanului, care transformă concertele într-un dialog apropiat ca discurs de piesele de teatru.”

Irvine Welsh: „Trainspotting”, supradoza de realitate

„Drogurile, sevrajul, cluburile de noapte, negarea oportunității, huliganismul, sectarismul, munca plătită prost, prejudecățile și axiomele scoțienilor, vieți distruse și mult umor negru. Atmosfera creată de scoțianul Irvin Welsh (foto) în cărțile sale a șocat și încîntat deopotrivă publicul. În primul său roman, *Trainspotting* (apărut în Anglia în 1993), declara război deschis toului tern și grav cu care erau descrise realitățile sociale. Tăioasă, sobră și comică în același timp, «lumea» lui Welsh înfrunta tragicul, reflectînd prezentul cu o detașare specifică englezului cinic care lasă mereu concluziile la îndemîna cititorului. Pe lîngă intriga complexă, *Trainspotting* reușește să surprindă problematica unei societăți în care orice formă de drog a devenit un cult. Romanul a stîrnit numeroase reacții în lumea conservatoare a englezilor, o parte a opiniei publice fiind de părere că este un manifest al «generației chemical» și un protest direct la adresa guvernului conservator, care încearcă mereu să relativizeze aspectele realității.”

Citindu-l, îmi dau seama că trebuie să mă „țin tare pe poziții”

Alex. Leo Șerban

Sînt fericit ori de cîte ori, din diverse motive, nu scriu pentru „Suplimentul de cultură”. Nu vreau să pară un paradox, este o realitate: îmi cunosc propriile păreri despre una sau alta, deja m-am plictisit de ele; părerile altora, în schimb, mă interesează! Așa s-a întîmplat la ancheta despre ecranizări, cînd George Onofrei m-a invitat – cu aceea fermitate deghizată în delicatețe pe care am ajuns să i-o cunosc – să colaborez. Invitația pica într-un moment prost pentru mine, așa că am fost nevoit să-l refuz... Din fericire! Pentru că am citit, apoi, cîteva dintre cele mai incitante opinii despre Cinema & Literatură (despre Literatura care devine Cinema și despre Cinema-ul care vine din Literatură) care s-au publicat, vreodată, în presa de la noi.

Pentru că sînt totuși un nevrotic, nu pot să vă ascund și faptul că mi se-ntîmplă să citesc, număr de număr, „dosare”, rubrici și opinii pe care mi-aș fi dorit să le fi scris – eu – pe toate!... Ori de cîte ori citesc ceva bun în „Suplimentul de cultură”. Adică în fiecare număr. Știu că e imposibil, de aceea o și mărturisesc.

Pentru mine, apariția săptămînală a „Suplimentului...” este un *challenge*: citindu-l, îmi dau seama că trebuie să mă „țin tare pe poziții”, căci, iată, „tînăra generație” vine puternic din urmă și mîine-poimîine mă pomenesesc că-mi suflă în ceafă: Hai, bre taie, dă-te la o parte cu antonio-nii, wongkarwaii și godarzii tăi, nu vezi că ne grăbim?! I-avem aici-șă pe alde Robert Rodriguez, Kevin Conran, Cristi Puiu, ba chiar și pe maestrul Nicolaescu – așa că lasă-nee, lasă-nee... I-magine de coșmar (pentru mine):

George Onofrei, bîndu-și cafe-luța de dimineată și făcînd sumarul numărului următor; cineva (Ana-Maria Onisei) îi spune: Hai să facem un dosar despre critica de film; „Cine mai are nevoie de ea?” George soarbe tacticos, privește moldoveneste vălătucii ridicîndu-se din ceașcă și zice: Se face! Cu cine? Ana-Maria: Păi, mă gîndeam așa: Andrei Gorzo, Mihai Chirilov, Alex. Leo Șerban... La care George privește fix pe geam spre Piața Presei Libere cu statuia lui CTP în centru &, deși francofil & francofon, emite un „Alex. Leo Who?!?”. Aici eu mă trezesc în sudori reci, privesc speriat în jur, identific un „Supliment de cultură” de ieri, 31 mai – 6 iunie 2015, și-mi dau seama că am visat.

George, dacă te recunoști în acest coșmar, fii bun & nu-mi spune: lasă-mă să visez în continuare...

Omag

Adriana Babeți

Dacă tot m-a poftit Silviu Lupescu să pregătesc ceva de-ale gurii săptămîină de săptămîină în pagina a patra pentru ospățul care-i „Suplimentul...”, hai să vă trimit un buchet de bezele pentru micuța voastră aniversare și să vă îndulcesc truda cu o laudă. Îmi pareți cel mai fraged & crocant dintre toate foietajele baștinale, drept care, de șase luni, vă gust cu avînt de la blat la glazură și nu mă mai satur. Aflu din sînul cercului micilor gospodine și din piscul piramidei marilor gospodari că nu-s singura gata să dau în diabet de atîta plăcere. Gratulațiuni pe toată axa Bega-Bahlui!

Mi-am transferat viața strict personală în paginile tabloidului!

Emil Brumaru

După șase luni de la apariția primului număr, „Suplimentul de cultură” este mereu proaspăt, vioi, imprevizibil, plasat pe cea mai incitantă realitate, și roind de noutăți de ultimă secundă, îndemînos la lectură. Realizat de Editura Polirom și „Ziarul de Iași”, săptămînalul difuzat în toate marile orașe ale țării a început să-și aibă cititorii lui constanți, mai ales tineri, extrem de tînăra fiind și echipa de bază a revistei. Interviuurile cad cu tronc, rubricile permanente au dezinvoltură și fitil, „dosarele” zvîcnesc de păreri contradictorii, „mediatizații și deșteptii” forfotesc... iconografia creează dependențe... Mărturisesc, oarecum uimit, că încetul cu încetul mi-am transferat viața strict personală în paginile tabloidului! De-ar ține la nesfîrșit!!!

La aniversară

Radu Afrim

Cu ocazia aniversării voastre îmi pun o dorință: să existe în fiecare orășel în care montez piese măcar un exemplar de „Supliment” la chioșcul de ziare și pe ăla să-l cumpăr eu. Așa cum fac acum la Brăila, marți dimineată: iau „Suplimentul”, mă duc pe vaporul-restaurant de pe Dunăre, îmi beau cafeaua turcească și (vă) citesc.

Marți intru în sevrăj

Răzvan Penescu, www.liternet.ro

Luni, la prima oră, îmi vine sumarul pe e-mail. Mă uit pe cîteva articole, dar nu prea mult. Mă țin tare. Am treabă. Și dacă mă apuc, citesc un articol, apoi altul. Și timpul trece și... Marți intru în sevrăj. Tot dimineată. Știu că mă așteaptă acasă, pe masa din camera mea. Și că seara o să îl pot întîi răsfoi, apoi citi din scoarță în scoarță. Îmi place că cei ce îl scriu sînt trăsniți, că articolele nu au un limbaj prețios pe care să nu îl înțeleg, că toți scriu pentru mine, și nu pentru un abstract și potențial judecător al inteligenței lor. Și mă simt bine să stau alături de ei în fiere săptămîină.

Cititor de la numărul 0 (zero)

Ion Bogdan Lefter

Diversitate de subiecte, informație alertă, conectare rapidă la evenimentele actualității culturale, dezbateri pe teme cu miză, deschidere spre autorii tineri, vivacitate stilistică – sînt trăsături grație cărora „Suplimentul de cultură” a avut de la început în mine un cititor simpatic.

Ba chiar încă dinainte de început, dacă pot pentru ca să spun așa! Fiindcă s-a întîmplat ca în primele zile ale lui noiembrie 2004 să mă aflu în Iași, unde Nichita Danilov mă invitase să susțin o conferință la Casa de Cultură a Municipiului – „Mihai Ursachi”. I-am reîntîlnit atunci pe mulți colegi literați pe care nu-i mai văzusem de ani de zile, dacă nu de dinainte de 1989. Ei bine, alături de ei, la conferință s-a prezentat și trio-ul Lupescu-Lăzărescu-Onofrei, și anume... cu „Suplimentul de cultură” în dinți! Așa se face că posed un exemplar din numărul 0 (zero), față de care aveau să se mai facă modificări în prima ediție ce a ieșit la scurt timp după aceea pe piață.

Citind revista, am simțit-o foarte apropiată de spiritul „Observatorului cultural” de atunci, iar astăzi mi se pare cel mai liberal săptămînal cultural pe care-l avem.

Ceea ce nu înseamnă că, din simpatie, mi-am pierdut simțul critic! Așa interesant și plăcut cum este pe ansamblu, „Suplimentul de cultură” mă convinge mai puțin în unele privințe. De pildă, îl

găsesc excesiv de rubricat și prea fan-dos în unele colțuri ale sale, la limita ilizibilității (contaminare de la alte reviste autohtone!). Obiecția mea principală e – însă – alta: că e prea șovăitor în asumarea propriei sale orientări, de unde senzația că face reverențe în prea multe direcții. În politica unei edituri se mai poate, în cea a unei reviste – nu prea...
La mai mare!

Un noroc paradoxal

Luminița Marcu

Am știut de la bun început că cele două proiecte importante pe care le-a propus Poliromul în ultimul an, colecția de tineri prozatori și revista „Suplimentul de cultură”, vor fi proiecte de succes. Dar n-am anticipat, trebuie să recunosc, proporțiile succesului.

„Suplimentul de cultură” a avut parte, e adevărat, și de un noroc paradoxal: majoritatea revistelor culturale din București au fost serios zdruncinate în ultimele luni, atît de zdruncinate, încît multe au devenit impracticabile, deopotrivă pentru cititor, dar și pentru eventualul colaborator.

„Suplimentul de cultură” a schimbat definitiv mentalitatea că revistele mari se fac doar în Capitală. Rețeta?

A oferit spațiu comentatorilor profesioniști, indiferent de tabere, grupări, ideologii.

A știut să-și compună o redacție echilibrată și la fel de profesionistă într-ale scrisului.

Și-a asigurat o bună vizibilitate pe piață.

Adică a făcut esențialul. Într-un timp foarte scurt. O lecție de jurnalism cultural!

Nervoasă, tăioasă, haioasă

Robert Șerban

Ultima dată am făcut urări de bine și viață lungă revistei „Cultura”. Urările au apărut în numărul 52, la un an de la apariția săptămînalului. Din nefericire, numărul cu pricina a fost și ultimul. Nu sînt atît de superstițios încît să cred că provoc dezastre, dar de data asta o să fiu mai... temperat. Mai ales că am tot lăudat „Suplimentul de cultură” pe unde mi s-a ivit prilejul. Și nu pentru că așa avea vreo cotă parte la afacerea asta, ci fiindcă este o revistă nervoasă, tăioasă, haioasă. E plin de publicații

culturale blegi, în care tot felul de condeieri bocesc în diversele game ale limbii române. E plin de cearceafuri de texte, că-ți dau lacrimile numai cînd le privești, cum naiba să le mai și citești.

Or, „Suplimentul” este altfel. Are conținut, dar are și formă/e. Are texte „hard”, dar și multă informație. Are de toate, pentru toți. Eu sînt unul dintre acești *toți* și-mi place să-l lecturez. Iar cînd mai știu că echipa care îl face e înfiorător de tînăra, păi, nu pot decît să zic din toată inima: „Bravo, măi copii!”

➔ click și de la capăt

<http://www.polirom.ro/supliment.html>

Panic@ pe www

Constantin Vică

În fiecare luni mă gândesc ce-o fi în capul lui Victor Jalbă când se apucă să ridice noul număr al „SdC” pe Internet. Pentru că Victoraș, SGR-ul „Suplimentului”, se ascunde și sub masca webmasterului. Asumându-și un rol ingrat – adică *persona* în capul căreia se sparg toate greșelile celorlalți –, mai deține și o cotă mare de masochism: destul de înjură lumea pentru produsul tipărit, te va mai înjura și pentru cel postat online. Oare vibrează ca la un poem de Nichita Stănescu a-

tunci când html-ul e mai mic cu 2 kb? Oare când intră pe www.traffic.ro (și vede că „Suplimentul de cultură” e cea mai vizitată revistă de cultură) dă de băut? Sau lucrează de zor la virusul vierme-troian care să se instaleze pe toate calculatoarele lumii astfel încât la butare Linuxul, MacOS-ul și Windows-ul să arate pe tot ecranul sigla revistei?

Frate cu Macromedia și unchi, după tată, cu php-ul, www.polirom.ro/supliment.html are o mare calitate: e integral *free*. Poți afla în cinci minute tot ce e mai nou, mai bun, mai fierbinte și mai tare în cultură. De multe ori chiar înainte de apa-

ritia revistei propriu-zise. Având o structură fixă, care redă probabil mai bine conceptul revistei decât varianta tipărită, site-ul se distinge printr-un pariu interesant: alb-negru. Pozele sînt alb-negru, textul e negru pe alb (cu mici excepții), nuanțele metalice ale butoanelor și background-ul gri deschis te mută în starea de grație a fraților Lumière. Dar site-ul nu e un film mut (ca restul paginilor web de reviste), ci spațiul infinit unde toți putem fi grafomani. Nu se întâmplă așa, tot Victor are grijă. Textele sînt similare celor din revistă, dar lor li se adaugă un ingredient nou: soslul de multimedia, cu bucățele fragede de sunet și animație.

„Nihil sine multimedia” va deveni blazonul revistei

Dacă acum vreo lună intrai pe www la „Supliment...”, descoperai că timpul nu numai că se comprimă, dar se întoarce și pe dos. Te întâmpinai, de la intrare, vocile de aur ale perioadei comuniste, care, ridicînd în slăvi cincinalul în patru ani și jumătate, îl obligau tovărășește pe

Suplimentul de cultura
la-b „Suplimentul de cultura”, săptăminal de opinii și informații privind fenomenul cultural, realizat de Editura Polirom în colaborare cu Ziarul de Jasi

Acasă
Actualitate
Rubrici permanente
Pop-cultură
Carte
Interviu
Dosar
Vedeta culturală
Despre noi
Arhiva

Citește în format .pdf

Articol: „Nihil sine multimedia” – va deveni blazonul revistei

Nr: 24/7-13 mai 2005

Arhiva: Nr. 24/7-13 mai 2005

Filmul lui Florin Iepan le da femeilor ceea ce li se cuvenea de mult: 10.000 de femei au murit în urma avorturilor clandestine între anii 1966 și 1989, asta dacă este să ne luăm numai după cifrele oficiale. Filmul face dreptate și spune raspicat că există o discriminare între bărbați și femei. Persoanele interviuate de Iepan vorbesc despre bai cu apă rece, suc de lămie, ceai, bucati de plante folosite pentru provocarea avortului, despre eroismul femeilor care, pe patul de moarte din spital, refuzau să-i spuna procurorului cine le-a provocat avortul ori despre Revoluția infaptuită, în mare parte, de copiii lui Ceaușescu. [Citește]

Biserici: Cercetările recente

„Suplimentul de cultura” va propune o ancheta dedicată tinerilor cercetători români specializați în istoria recentă a României. Titluri precum Banalitatea raului sau Ziua care nu se uita s-au bucurat de succes, scotînd la lumină o zonă aparent fără priză la publicul larg: cercetarea istorică. Marius Oprea, Stejarel Olaru, Adrian Ciolfanca sînt doar cîteva dintre numele foarte cunoscute de „istorici recentri”. [Citește]

Pop-cultura: Șerif (film): statuia roșie de fier

A fost odată un papusar. Crescut în Sankt Petersburg, a învățat de la un maestru al papusilor cum să își facă marionetele și, mai ales, să le dea viață, fiind convins că le tine cu stori ca să nu fugă. Tobul despre Igor Fokin este poveste, pentru cei ce nu au avut vreme să vadă spectacolele papusilor sale pe strada Brattie. Povestea o spune statuia pitică, discretă, fermecătoare în felul ei. Și

În fiecare luni puteți lectura integral și gratuit „Suplimentul de cultură” pe Internet

somnorosul Marinică să treacă la producție, iar macaralele construiau neîntrerupt mii de blocuri, un cartier. Nu era ora de nostalgie a webmasterului, ci ilustrația sonoră la reportajul despre Muzeul de pictură, adică minunata călătorie de la MNAC în inima realismului socialist. Postmodernism pe toată linia (apropo Victor, cînd băgăm o scriere în rețea, ca în anii '80?)

și mult zvîc jurnalistic. Tot pe www, „Suplimentul...” a prezentat în premieră națională piesa *Pirații* a Adei Milea, pe versurile lui Emil Brumaru. În timp, sintagma „Nihil sine multimedia” va deveni un blazon al revistei, și nu pentru că n-avem ce face, dar o cultură postmodernă ne obligă la performanță: actul lecturii nu mai e liniar.

Repovestim Cultura? Da. Dar o repovestim pe înțelesul copiilor, adică digital: cultura de canon, de carte, de text scris, s-a mutat într-un alt registru: *de bello cyberworld*. Țesătura secolelor trecute este world wide web-ul secunde digitale. Diferența vine doar prin poziționarea, deschiderea tuturor canalelor, tuturor ochilor spre lumea multinivellară, țesută de o Penelopă așteptînd o mie de Ulise.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

LANSĂRI LA TÎRGIUL INTERNAȚIONAL
DE CARTE BUCUREȘTI,
Ediția a XIII-a

Joi, 2 iunie, ora 15⁰⁰

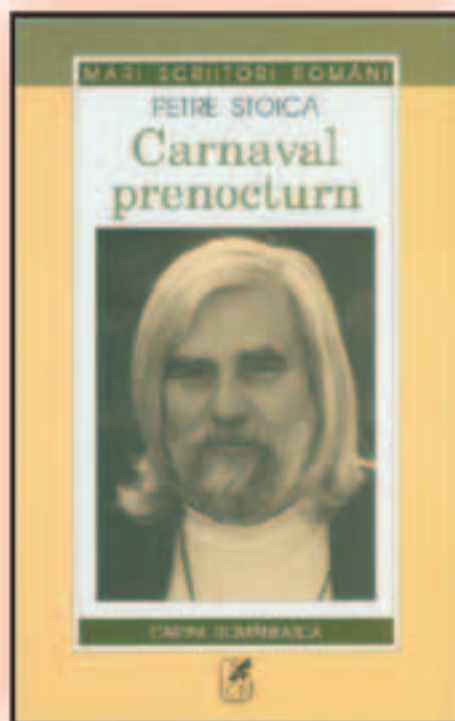
Petre Stoica, **Carnaval prenocturn**

Invitați: Mircea Mihăieș și Dan Cristea

Duminică, 5 iunie, ora 13⁰⁰

Bogdan Ghiu, **Facultatea de Litere**
(mic îndreptar de gândire greșită)

Invitați: Carmen Mușat și Alexandru Matei

A mai apărut:

Ion Mircea, **Pororoca**

La Ion Mircea, lirismul se filtrează prin intelect spre a se purifica, spre a se recupera pe sine în starea sa originară. (Ion Negojescu)

Domnu' Preda, Editura Cartea Românească se simte bine!

E mai veche decât 90% dintre editurile românești. A editat, în cei peste 30 de ani de existență, un

număr impresionant de volume. I-a fost director Marin Preda. Din cauza inadapării la condițiile unei piețe

libere, și-a pierdut poziția și o mare parte din prestigiu. Dar nu a dispărut.

Constantin Vică

Cînd s-a născut, cine l-a crescut

Brandul Cartea Românească vine o dată cu povestea de succes a identității naționale: Marea Unire. Din 1919, editura marchează viața culturală interbelică: aici vor debuta și își vor edita cărțile mulți dintre autorii români care acum se regăsesc în manuale. Ca deviză a avut „Promovarea scrisului românesc”, iar ca rezultat, crearea unui atelier al scriitorului român, locul unde acesta își realizează *experimentele* și găsește *formula de succes*. Ca orice spațiu al normalității, Cartea Românească este desființată în 1948, la primele epu-

rări comuniste. Desigur, nu prin ea se putea construi Omul Nou. Dar, în 1970, sub patronajul Uniunii Scriitorilor și avîndu-l ca prim director pe Marin Preda, editura se reînființează. Acum începe *a doua perioadă de succes*, în care Cartea Românească a dominat, pînă în 1989, lumea culturală românească. Sînt titluri pentru care se stătea la coadă, titluri care se cumpărau „pe sub mîină” sau doar „la pachet”. Motivul e simplu: aici și-au editat volumele toți marii autori români, de la Marin Preda la Mircea Cărtărescu. Un brand care acoperă peste 5.000 de titluri în peste 10 milioane de exemplare.

De ce un brand?

La noi, termenii din publicitate nu fac casă bună cu armonia sîdfie a culturii. Dar, ca să reluăm un truism, într-o lume globalizată și în continuă vervă informațională, ce mai putem vinde din și în România? Da, răspunsul corect e *cartea românească*, cu tot ce înseamnă ea: poezie, proză, teatru, eseistică, critică literară, filosofie etc. Relansarea brandului nu se poate face haotic, ci precizînd clar caracteristicile lui. Prima este *tradiția*, de aceea „promovarea scrisului românesc” rămîne în continuare un logo și o valoare a companiei. A doua este *standardul critic* pe care autorii români trebuie să-l treacă: cine publică la Cartea Românească poate publica oriunde în lume. A treia valoare este *dinamismul*: autori care experimentează, autori tineri, autori care pot fi promovați pentru că își iau în serios „meseria”. Iar ultima valoare este *relația cu lectorul*: un brand este întotdeauna o propunere care satisface așteptări înalte. De aceea prima mișcare va fi una de *seducție*. Bibliografia, la toamnă, în noile apariții Cartea Românească.

Silviu Lupescu: „Nu cred că menirea Cărții Românești este să editeze lucrări plătite de autori”

„Editura trebuie reconstruită, trebuie să devină vizibilă. Politica editorială trebuie modelată ținînd cont și de strategiile de marketing, inexistente acum. Nu cred că menirea Cărții Românești este să editeze lucrări plătite de autori sau să trăiască din sponsorizări de la stat. E o mai veche mentalitate a culturii noastre care trebuie eliminată cu orice preț. Trebuie să accepți legea cererii și a ofertei, legile concurenței și să te adaptezi la ele. L-aș cita pe Cristian Tudor Popescu, spunînd că trebuie să descoperi plăcerea de a-ți vinde produsul. Sper, de asemenea, ca mulți dintre autorii de tradiție ai Cărții Românești să revină la «fosta lor iubire» de îndată ce condițiile de editare și, mai ales, de distribuție și promovare vor deveni corespunzătoare.”

Silviu Lupescu, director Polirom, în „Gândul”, 19 mai (nr. 14)

Dan Cristea: „Un loc unde am descoperit «nebulia» de a fi editor”

„Cartea Românească a fost și rămîne pentru mine un loc al speranțelor, legate atît de cărțile mele, cît și de cele ale colegilor mei întru scris. Un loc unde am descoperit «nebulia» de a fi editor, dar și gustul dulce-amar al succeselor și eșecurilor de a te afla într-un punct fierbinte al literaturii române contemporane.”

Interior din Casa Monteoru, sediul USR și al Cărții Românești

Simț enorm și vîz monstruos

„E destul atîta: Mitică – de vreme ce și dumneavoastră îl cunoști tot atît de bine ca și mine. Firește că trebuie să îl cunoaștem: îl întîlnim atît de des – în prăvălii, pe stradă, pe jos, în tramvai, în tramcar, pe bicicletă, în vagon, în restaurant, la Gambirinus – în fine pretutindeni.

El nu e nici tînăr, nici bătrîn, nici frumos, nici urît, nici prea-prea, nici foarte-foarte; e un băiat potrivit în toate; dar ceea ce-l distinge, ceea ce-l face să aibă un caracter marcat este spiritul lui original și inventiv.”

(Ion Luca Caragiale)

Europa & America editează la Cartea Românească

Alexandru Vona, ultimul laureat al Premiului de Poezie al Fundațiilor Regale, publică romanul *Ferestrele zidite* la Cartea Românească în 1993. În 1995, primește Premiul Internațional al Uniunii Latine, iar criticii din întreaga Europă vorbesc de o capodoperă, într-un context în care sînt pomenite numele lui Proust, Musil, Kafka sau Pessoa. Un al doilea autor internațional al editurii este Norman Manea, al cărui roman *Plicul negru* este considerat de către Matei Călinescu „cea mai strălucită realizare a sa de pînă acum”. Romanul a produs un șoc cultural în America, unde

dezvăluirile sale asupra regimului totalitar și condiției intelectualului în ceaușism au

devenit mult mai citite decît orice istorie scrisă a comunismului.

Grupul Editorial

vă prezintă:

Colecția PROZĂ AUTOBIOGRAFICĂ

Bill Clinton
Viața mea (1024 pagini)

Hillary Rodham Clinton
Istorie trăită (736 pagini)

Madeleine Albright
Doamna Secretar de Stat
Memorii (768 pagini)

Regina Noor
Calea spre credință
Memorii (464 pagini)

Biblioteca GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

Povestea tîrfelor mele triste
(128 pagini)

A trăi pentru a-ți povesti viața
(604 pagini)

Generalul în labirintul său
(288 pagini)

Un veac de singurătate
(480 pagini)

Dragostea în vremea bolerei
(480 pagini)

Douăsprezece povestiri călătorești
(160 pagini)

Toamna patriarbului
(în curs de apariție)

Str. Turda nr. 117-119,
bl.6, parter, sector 1, București
Tel./Fax.:(+4021)224.12.31;224.14.72
mobil: 0723.552.002;
www.raobooks.com
www.rao.ro
office@raobooks.com

Totodată, Rao anunță lansarea oficială
a programului de fidelizare a clienților
de carte prin poștă.
Solicitați și dumneavoastră cardul
de membru al clubului de carte RAO.

Mircea Cărtărescu, câștigător al Premiului Național pentru Proză al „Ziarului de Iași“ pentru volumul *De ce iubim femeile*:

„Nu prea mă mai aștept, în ultimul timp, să primesc premii“

Vineri, 3 iunie, pe Terasa „La Motoare” din București va avea loc ceremonia de acordare a Premiului Național pentru Proză al „Ziarului de Iași” pe anul 2004 scriitorului Mircea Cărtărescu.

Interviu de Emilia Chiscop

Cum ați primit vestea Premiului Național pentru Proză al „Ziarului de Iași“?

Am fost mirat și puțin intrigat. Nu prea mă mai aștept, în ultimul timp, să primesc premii, nici nu prea mi le mai doresc. Ele s-au dat, în România, în ultimii ani după criterii atât de bizantine, încât instituția premiilor literare s-a discreditat cu totul. Cred că a fost, în acest context, o dovadă de înțelepciune din partea juriului ieșean să acorde acest premiu unei persoane care nu e din Iași, n-a publicat la Editura Polirom și nu face parte din nici un grup ideologic sau artistic. În felul acesta cred că recent instituitul Premiu Național pentru Proză capătă un plus de credibilitate care-i va fi de mare folos pe viitor.

De ce *iubim femeile* a fost, pentru Editura Humanitas, o mare lovitură de piață. Cum apreciați această carte în comparație cu celelalte cărți de proză ale scriitorului Mircea Cărtărescu?

Nici n-am visat vreodată să scriu cartea asta. Și, într-un fel, nici n-am scris-o. Ea n-a început să existe în mintea mea decât după ce s-au strâns vreo sută de pagini de texte pe care, inițial, intenționasem să le public doar în reviste. „Faimosul” final, cu enume-

rarea „motivelor pentru care iubim femeile”, n-a fost decât o glumă, un răspuns scris într-un sfert de oră la ancheta unei reviste de modă. Dar el a orientat într-un fel cartea: m-am prins și eu, în fine, că era vorba de o carte despre femei... Chiar și după ce am scos pe imprimantă manuscrisul ei, rămăsesem foarte sceptic în privința șanselor de publicare. Nu mi se păreau texte demne de mine și de Editura Humanitas. I-am dat cartea, din prietenie – dar și de teama confruntării cu un redactor „obiectiv” –, Ioanei Pîrvulescu, pentru colecția ei „Cartea de pe noptieră”. În acel moment, culegerea mea de povestiri se numea, poate mai demn literar, *Diavolul de hîrtie*. Ioana a citit-o și i-a dat-o lui Gabriel Liiceanu, care-a citit-o și el. Amîndoi m-au rugat să-i dau un titlu mai comercial, tocmai acest *De ce iubim femeile*, care „el singur îți va împătri vânzările”. Privind în urmă, cred că, de fapt, mi le-a înzecit. Cartea s-a vîndut indecent de bine, ceea ce nu arată neapărat cît de bună este. Dar în privința asta ar fi încă o indecență să mă exprim eu însumi.

Spuneți undeva că ați fost poet și ați devenit autor. Este un proces „irreversibil”? A fost poezia doar o etapă pe care „ați depășit-o“?

Fraza asta, ce face parte de asemenea dintr-un text întimplător, mi-a fost luată prea în serios. Am să cer editurii s-o scoată de pe pagina mea web. Era inițial un fel de paradox depresiv, care apoi a fost transformat, total inadecvat, într-o emblemă a scrisului meu. Cît despre poezie, ea nu este decât un fel de a privi lumea, o atitudine în fața lumii. Nu voi înceta niciodată să fiu poet și să scriu poezie, deși am renunțat – lucid și cu bune temeiuri – la genul literar ce se numește poezie. Dar cine-a răsfoit fie și în troleibuz *Orbitor* și-a dat seama imediat de caracterul pur poetic al acestei scrieri. Jurnalul meu, de asemenea, va fi înțeles greșit dacă

nu se va vedea că miza lui centrală este expresivitatea poetică. Și lucrul ăsta e valabil pentru toate cărțile mele, pînă și pentru cele de publicistică sau critică literară.

La Tîrgul de carte de la București din aceste zile veți lansa al doilea volum al jurnalului *dumneavoastră*. Vor mai fi și alte volume? Ce reprezintă pentru dumneavoastră scrierea acestui jurnal? Credeți că este și aceasta o „etapă” obligatoriu de parcurs pentru un scriitor?

Nu știu alții cum sînt, dar eu... eu sînt jurnalul meu. Scriu de la 17 ani jurnal, așa încît îl simt la fel de intim legat de mine ca o a doua piele. Nu mă imaginez în afara caietelor ăstora, pe care le car după mine peste tot și în paginile cărora exist mai adevărat decît oriunde. E cartea mea cea mai adevărată și nu mă mir că a fost cel mai prost primită de critică. Mi-a fost vestejită, pe un ton pamfletar, chiar și într-un dicționar academic, unde tonul ar trebui să fie echilibrat. Dar este cartea pe care, spre deosebire de celelalte, mi-o voi apăra din toate puterile. Cărțile mele de ficțiune pot și trebuie să fie și contestate, nu mă supăr, dar pînă la jurnal! Cine-mi „înjură” jurnalul nu are dreptate – și o spun cu toată tăria.

Care dintre cărțile dumneavoastră vă definește cel mai mult?

Scrierile mele alcătuiesc un tot: un corp cu multiple organe. E ca și cînd m-ați întreba: „Credeți că ficatul vă definește mai mult decît plămîni?”. Cu toate acestea, cred că organele vitale ale acest-

Premiul Național pentru Proză al „Ziarului de Iași” a fost inițiat anul trecut, în memoria scriitorului și jurnalistului Aurel Leon. Câștigătorii primei ediții au fost Gabriela Adameșteanu pentru romanul *Întîlnirea*, apărut la Editura Polirom, și O. Nimigean pentru romanul *Mortido*, apărut la Editura Versus. Valoarea premiului este de 50 de milioane lei.

tui corp(us), fără de care n-ar avea sens să vorbim despre el, sînt *Nostalgia*, *Levantul* și *Orbitor*. Asta nu-nseamnă deloc că nu sînt eu însumi în volumele mele de versuri, în *Travesti*, în *Enciclopedia zmeilor* sau în *De ce iubim femeile*.

Sînt nouă ani de cînd ați publicat primul volum din *Orbitor*. Cînd veți finaliza romanul?

Scriu la *Orbitor* de doisprezece ani deja și voi mai scrie cel puțin încă trei. Bineînțeles, scriu cu mari pauze între părți și între volume. Între primul și al doilea am scris *Postmodernismul românesc* și *Enciclopedia zmeilor*. Între al doilea și al treilea – *De ce iubim femeile*. Nu e nici o grabă. Să scrii susținut la o astfel de carte, de peste 1.200 de pagini, înseamnă să-ți pui sănătatea mintală în serios pericol. Ceea ce eu refuz să fac, fiindcă trebuie să mai scriu și alte cărți.

Alexandru Călinescu, președintele juriului:

O alegere fericită

Inițiativa „Ziarului de Iași” de a acorda anual un premiu național pentru proză m-a sedus de la bun început. La noi, instituția premiilor literare suferă de rutină și conformism. Cele mai multe dintre premii se acordă în virtutea inerției, impactul lor asupra publicului este cvasinul. La Uniunea Scriitorilor funcționează, ca și înainte de 1989, principiul rotației: membrii juriului de astăzi vor fi laureații de mâine. Cîteva inițiative private (în primul rînd, cea a fundației „Anonimul”) au încercat să spargă șabloanele. În această direcție a vrut să se înscrie și premiul „Ziarului de Iași”.

Ce anume totuși îl particularizează? Mai întîi, faptul că juriul are o componență stabilă: membrii lui sînt scriitori cunoscuți, colaboratori permanenți ai ziarului. Stabilitatea exclude apariția fenomenului rotației despre care vorbeam mai înainte. În al doilea rînd, premiul are o țintă precisă: proza românească de ficțiune. Ne-am gîndit, atunci cînd am stabilit regulamentul, la un fel de premiu Goncourt autohton. Procedura de lucru se dorește cît mai riguroasă și mai eficientă: se pleacă de la o listă, în principiu, exhaustivă, se parcurg mai multe etape și se fac mai multe selecții pînă cînd se ajunge, în

final, la cinci cărți, dintre care se alege cîștigătoarea. În aceste condiții, premiul nu mai este acordat „după ureche”, ci în deplină cunoștință de cauză.

Știm bine că un premiu se impune în timp, iar prestigiul lui se dobîndește datorită cărților premiate. La a doua lui ediție, premiul încununează o carte admirabilă: *De ce iubim femeile* de Mircea Cărtărescu (Editura Humanitas). Este validată, cu acest prilej, și opțiunea publicului, cartea fiind un remarcabil succes de librărie. Prozele lui Mircea Cărtărescu încîntă prin aliajul dintre confesiune și imaginație, dintre lirism și ironie, prin scriitura de o naturalețe cuceritoare. Premiindu-l pe Mircea Cărtărescu, „Ziarul de Iași” și-a legat numele de cariera unui mare scriitor.

Cum apreciați noul val de scriitori români? Vă rog să nominalizați un poet și un prozator din valul tînăr, pe care îi apreciați în mod special.

Am ținut la facultate un curs despre ultimii veniți în literatura română (cei, adică, de după 2000). Impresia mea e că s-a produs o schimbare de mentalitate artistică, previzibilă, de altfel, pentru oricine înțelege mecanismele și recurențele literaturii noastre. E un moment al literaturii *hard*, o recuperare în avalanșă a deceniilor de cuminenie forțată din proza – și poezia – românească. E un nou realism, juvenil și viguros, remarcabil la nivelul oralității, adecvat realităților românești ale momentului. În privința valorii, pot spune că există azi autori tineri de toată mîna, unii foarte promițători, alții de la-nceput pe linii care au toate șansele să se împotmolească. Îi urmăresc cu plăcere pe toți, cu speranța că vom ieși, prin ei și prin cîțiva confrăți ai lor mai în vîrstă, din bătălia de atîtea decenii a prozei noastre.

Tîrgul Internațional de Carte București ediția a XIII-a, 1-5 iunie

Joi, 2 iunie, ora 13.00 • spațiul de lansări de la etajul al III-lea, punctul de lansare 1, sala II

• Știința învățării. De la teorie la practică
de Ion Negreț-Dobridor, Ion-Ovidiu Pânișoară

Prezintă:

prof.univ.dr. Ioan Cerghit, prof.univ.dr. Sorin Cristea, Lidia Bodea

Joi, 2 iunie, ora 16.00 • spațiul de lansări de la etajul al III-lea, punctul de lansare 1, sala II

• Nebulon
de Ruxandra Cesereanu

Prezintă:

Simona Popescu, Nicolae Preliceanu

Vineri, 3 iunie, ora 14.00 • spațiul de lansări de la etajul al III-lea, punctul de lansare 1, sala II

• Europa și întâlnirea religiilor
de Anca Manolescu

Prezintă:

Mihail Sora, Bogdan Tătaru-Cazaban, Radu Bercea

Vineri, 3 iunie, ora 15.30 • spațiul de lansări de la etajul al III-lea, punctul de lansare 1, sala II

• Ordinea
de Alexandru Ecovoiu

Prezintă:

Ion Simuț, Tudorel Urian, Marius Chivu

Vineri, 3 iunie, ora 16.30 • spațiul de lansări de la etajul al III-lea, punctul de lansare 1, sala II

• Colecția „Biblioteca Polirom”:
Dicționar Robert de nume proprii de Amélie Nothomb
Grădinile luminii de Amin Maalouf
Marea aspirație de Tom Sharpe
Junky de William Burroughs

Prezintă:

Irina Mavrodin, Florin Iaru, Elisabeta Lasconi, Radu Pavel Gheo, Sorin Gherguț

Vineri, 3 iunie, ora 17.00 • Terasa Motoare

• Spectacol-lectură după cele mai noi volume din colecția „Ego. Proză”:

Zidul moale de Adrian Buz
Tunul filozoafei de Dumitru Ungureanu
Partida de canastă de Mircea Gheorghe

Regia: Ana Mărgineanu

Prezintă: Bogdan Suceavă

• Acordarea Premiului Național de Proză al „Ziarului de Iași” pe anul 2004:
Mircea Cărtărescu, De ce iubim femeile

Prezintă:

Alexandru Călinescu, Toni Hrițac

**Vineri, 3 iunie,
între orele 14.00 și 15.00**

• „Istodor te ia la întrebări”
Întâlnire cu jurnalistul Eugen Istodor,
autorul volumului Viețășii de pe Rahova

Sîmbătă, 4 iunie, ora 12.00 • spațiul de lansări de la etajul al III-lea, punctul de lansare 1, sala II

• Stalinism pentru eternitate
de Vladimir Tismăneanu

Prezintă:

Mihai Răzvan Ungureanu, Stelian Tănase, Mircea Măhăeș, Adrian Cirolanu

Sîmbătă, 4 iunie, ora 14.30 • spațiul de lansări de la etajul al III-lea, punctul de lansare 1, sala II

• Eugenie și modernizare în România interbelică
de Maria Bucur

Prezintă:

Mihaela Mirou, Ion Bogdan Lefter, Liviu Rotman, Lidia Bodea

Sîmbătă, 4 iunie, ora 15.30 • spațiul de lansări de la etajul al III-lea, punctul de lansare 1, sala II

• Păcatul împotriva spiritului și Jocul de smarald
de Ioan Petru Culianu

Prezintă:

Vladimir Tismăneanu, Andrei Olteanu, Dan Petrescu, Paul Cernat, Lidia Bodea

Sîmbătă, 4 iunie, ora 16.00 • spațiul de lansări de la etajul al III-lea, punctul de lansare 1, sala II

• Lindenfeld
de Ioan T. Morar

Prezintă:

Mircea Măhăeș, Ștefan Agopian

Sîmbătă, 4 iunie, ora 17.30 • Lăptăria lui Enache

• Cărți scrise în doi
de Jorge Luis Borges & Adolfo Bioy Casares

Prezintă:

Ileana Scipione, Sergio Pitol, Andrei Ionescu, Cristian Tudor Popescu, Ioana Zlateanu, Denisa Comăneanu

**Sîmbătă, 4 iunie,
între orele 13.00 și 14.00**

• „Istodor te ia la întrebări”
întâlnire cu jurnalistul Eugen Istodor,
autorul volumului Viețășii de pe Rahova

Duminică, 5 iunie, ora 12.00 • spațiul de lansări de la etajul al III-lea, punctul de lansare 1, sala II

• Centrifuga
de T.O. Bobe

Prezintă:

Simona Sora, Marius Chivu

20% reducere pentru toate titlurile aflate la standul editurii